

1. Reactie van Regionaal Platform Arbeidsmarkt Rijn Gouwe

Opmerkingen en suggesties
Profiel van de regio
Holland Rijnland.

Wat opvalt is dat er nog onvoldoende samenhang is bij partijen en overheden. Dat betekent dat er bij het ontwikkelen van een structuurvisie rekening gehouden moet worden met een extra moeilijkheidsgraad. In de beroepspraktijk blijkt dat dit opgaat voor feitelijk alle beleidsterreinen.

Wij stellen vraagtekens bij de aannahme van wonen boven werken. Voor de toekomst wordt gepleit voor meer evenwicht en logische volgorde van beleidsterreinen: economie- arbeidsmarktbeleid- wonen-recreatie. Een aandachtgebied is samenhang met onderwijs. Integraal beleid is daarom van groot belang. Tevens wordt aandacht gevraagd voor de problematiek van kleinere gemeenten.

Het gebied van Holland Rijnland is zeker positief als voldoende aandacht wordt geschonken aan de toe nu toe achterblijvende infrastructuur. Niet alleen voor wonen is dat belangrijk, ook voor de hierbovengenoemde beleidsterreinen is het van belang dat er een goede infrastructuur in het gebied zich ontwikkelt. Dat wordt ondersteund door het huidige inzicht met betrekking tot de in- en uitgaande pendel. Wonen zal aandacht voor die pendel versterken. Het is daarom van belang dat gegevens daaromtrent worden geactualiseerd.

In het stuk wordt gesproken over een onderzoek betreffende de regio Rijnstreek van het RPA Rijn Gouwe 2001. Hierbij merken wij op dat het een verouderd onderzoek is. Er is een 1-meting van de regio Rijn Gouwe van 2003, daarnaast wordt op dit moment gewerkt aan een 2-meting. Wij verwachten dat deze 2-meting in het 2^e kwartaal van 2005 gepresenteerd kan worden. Op grond van de laatste inzichten blijkt dat de aannahme dat de werkloosheid in vergelijking met andere regio's relatief laag is dan ook beter kan worden onderbouwd. De toelichting bij vraagstelling 5., beginnend bij Hoeveel werkgelegenheid.....tot vragen om een oplossing... blijven naar onze opvatting onverkort van kracht en verdienen grote aandacht in de toekomst.

Met betrekking tot de economische ontwikkeling denken wij dat de clusterontwikkeling een goede is, indien er ook aandacht blijft voor de reeds gevestigde bedrijvigheid en de daarbij behorende problematieken. Naar ons inzien is economische ontwikkeling dynamisch binnen een stad, regio, Nederland of Europa c.a. De dynamiek is niet alleen gebaseerd op een goed vestigingsklimaat. Er spelen meerdere factoren een rol waar de regio geen invloed op heeft. Een aandachtspunt is dat meer gedacht moet worden vanuit de vraag van de arbeidsmarkt in plaats van het beschikbare beroepspotentieel. Dat betekent overigens dat er altijd rekening gehouden zal moeten worden met in- en uitgaande pendel.

Tenslotte merken wij op dat de opsomming in de maatschappelijke consultatie in een aantal opzichten ons zeer bekend voorkomt. In verschillende gremia zijn wij deze probleemstellingen bij de verschillende beleidsterreinen en partijen tegengekomen, breed regionaal, provinciaal en op ministerieel niveau, als wel bij werkgevers, werknemers, beroepsopvoeding en overheden.

Als er sprake is van een verdere uitwerking van de consultatie en er behoefte is aan meer concrete gegevens op het gebied van arbeidsmarkt dan willen wij daaraan graag meewerken.

RPA Rijn Gouwe,
De voorzitter,
Namens deze,
A.Standhart
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
0172 465798

2. reactie KAVB

Reactie op de notitie "maatschappelijke consultatie profiel van de regio."

Algemene opmerking.

Opvallend is dat enkel gesproken wordt over overheidsvisies en andere gebiedsvisies buiten beschouwing worden gelaten in de bijlagen zoalso.a.. de gebiedsvisie van de WLTO/KAVB. Wat is hiervoor de reden?

Vraag 1. In de regiobeschrijving is Rijnsburg de AS Leiden-Katwijk terwilk het in andere vragen onder deel is van de Greenport-.Bollenstreekgemeenten. Ons inziens is rijnsburg een onderdeel van de Greenport. De Greenport is de samenhang van het bloembollencomplex waarin ook broeierij en vaste planten hun aandeel hebben en daarbij past Rijnsburg. Voor het goed functioneren van de Greenport is een minimale hoeveelheid teelt noodzakelijk en deze zit in de Bloembollenstreek aan zijn limiet. Vooral de relatie teelt en onderzoek en andere bloembollenperiferie is sterk afhankelijk van elkaar. Vooral als dit geplaatst wordt tegen de ideeën die er leven met betrekking tot het extensiveren van de binnenduinrand en de binnenwaardse zeeversterking in Noord-Holland en daarbij het in ogenschouw nemen van de mogelijke gevolgen van de externe werking van de kaderrichtlijn water, de VHR en NB-wet en het uitbreiden van de EHS voor de zittende teelt, zal dit aanleiding kunnen zijn dat de kennis en periferie zich meer dienen aan te sluiten bij de bloembollenteelt die zich elders in Nederland bevindt op de hoge zandgronden en kleigronden. Aansluiting zoeken bij die productie ligt dan voor de hand. Het faciliteren van de Greenport is dus voor de streek van cruciaal belang gelet op de keuzen die regionaal gemaakt zijn maar ook landelijk in de vijfde nota. Bovendien is de teelt nodig om de uniciteit van de streek, de openheid achter de duinen, rust en ruimte binnen de randstad met nabijheid van de zee, in stand te houden. Bovendien is de bloembollenteelt goed voor miljoenen die ten goede komen aan de toeristenindustrie. Het wegvallen van de bloembollenteelt zal leiden tot een stedelijk randgebied zoals dat ook elders om de grote steden voorkomt met positieve uitzondering dat de zee in de nabijheid is. Deze is echter slechts een zeer korte tijd per jaar aantrekkelijk. Met het verdwijnen van de openheid/bloembollenteelt zal de verstedelijking en dus de verdichting oprukken en de toerist wegblijven en leefbaarheid afnemen. Of de gemeenten moeten de openheid van het gebied gaan financieren.

Van belang zal zijn dat de bloembollenteelt rendabel moet kunnen blijven in de regio.

Ad 4, 5, 6, 7, 8. Gelet op de vijfde nota is de keuze voor het openhouden van het gebied gemaakt door dit aan te wijzen als Greenport. Dit heeft tot consequentie dat de positie van het gebied binnen de Randstad qua wonen en werken in hoofdlijnen is neergezet en dit tevens zal leiden tot de vraag naar meer en betere infrastructuur met de rest van de randstad. De afstanden binnen de randstad zijn zodanig dat ze goed te overbruggen zijn. Een geïsoleerde ontwikkeling van de regio is dan ook niet voor de hand liggend. Een samenwerking in economische activiteit en cultuur is inherent aan de keuze in die vijfde nota.

Mede gelet op de afstanden zal het (internationale) bedrijfsleven zich niet sterk laten beïnvloeden doordat gemeenten zich op cultureel niveau zouden kunnen meten met steden als A'dam, Den Haag of Rotterdam. Belangrijker zal zijn de bereikbaarheid en de kosten voor vestiging. Zouden deze concurrerend zijn dan gaat het weer ten koste van de uniciteit van het gebied en de Greenport.

Een belangrijk aspect in de regio is de behoefte aan goede Oost West verbindingen. De gewenste soort mobiliteit is afhankelijk van de bevolkingssamenstelling, leeftijdsopbouw, maar tevens van de gebiedsfunctie en de gebiedsligging (transito, woon/werk, recreatief, bestemmingsverkeer)

3. Gymnasium Leiden (per email 21 feb. 2005)

Beste mevrouw, heer,

Met belangstelling heb ik kennis genomen van het regioprofiel. Graag wijs ik u in dit kader op twee rapportages die onlangs zijn verschenen: Grotestedenbeleid Leiden 2005-2009 (Gemeente Leiden) en "Leiden in de kennissamenleving" (2003, Gemeente Leiden en Universiteit Leiden)

In uw profiel mis ik aandacht voor het onderwijs in de Leidse regio. Volgens mij is de aanwezigheid van goed gekwalificeerde onderwijsinstellingen een reden om in Holland Rijnland te gaan wonen. Leiden heeft een uitstekende universiteit, Hogeschool en ROC. Ook het voortgezet onderwijs kent een breed aanbod. Het Stedelijk Gymnasium Leiden is met 1540 leerlingen het grootste gymnasium van Nederland en staat kwalitatief zeer goed aangeschreven. Het Rijnlands Lyceum Oegstgeest heeft een internationale afdeling en de vmbo-afdeling van het Da Vinci College is dit jaar door HP/De Tijd geplaatst bij de drie beste vmbo-afdelingen van Nederland. Door relaties aan te gaan met het voortgezet onderwijs is de "public awareness" van de Universiteit Leiden verbeterd. Leerlingen uit het v.o. doen mee aan diverse projecten en dit jaar is het Pre University College van start gegaan.

Ik hoop dat u mijn reactie wilt meenemen in het nieuwe profiel.

Hartelijke groet,

Annemarie Thomassen

4. REACTIE BUREAU BLAAUWBERG

HOLLAND RIJNLAND: DE TALENTENREGIO

Regio's hebben een ruimtelijke kant, een milieukant, een mensenkant. In deze bijdrage aan het profiel van Holland Rijnland kijken we alleen naar de mensenkant van de nieuwe regio. Maar die is boeiend genoeg.

We kunnen in de regio tenminste drie 'biotopen' ontwaren.

De eerste 'biotoop' is de Noordelijke Bollenstreek. Het gebied is ruimtelijk een lappendeken geworden, maar het is een sterk stuk Nederland. De zelfredzaamheid is traditioneel hoog: weinig armoede of werkloosheid, veel zelfstandig ondernemerschap, behoorlijke inkomens, een behoorlijk opleidingsniveau, een lage medische consumptie. De noordelijke Bollenstreek houdt het midden tussen een dynamisch platteland en een werks suburbia. Er zitten wat mondaine accenten - Noordwijk, als buitenplaats van Amsterdam, het congrescentrum in Noordwijkerhout - maar weinig ostentatieve rijkdom. De Bollenstreek is de sobere en weerbare middenklasse.

De tweede biotoop is Katwijk en omgeving. Katwijk is het 'power house', het 'Rotterdam' van de regio. Hier zitten de industrie en de bouw, hier is nog een hiërarchisch werkende en denkende bevolking die elders schaars is geworden. Met Rotterdam deelt Katwijk een vrij laag opgeleide en bescheiden verdienende bevolking. Het heeft nog wel de orde en reinheid die Rotterdam is kwijtgeraakt en dat zal nog wel een tijd zo blijven, want de sociale structuur is sterk.

De derde en grootste biotoop is het stedelijk gebied van Leiden. De stad Leiden heeft in twintig jaar een wonderlijke metamorfose ondergaan. Een voorheen armelijke industriestad met een hoog percentage verkrotting is nu een van de jongste steden van het land, sinds twee jaar de hoogst opgeleide, één van de meest creatieve en op weg een van de rijkste te worden. Het einde van die metamorfose is nog niet in zicht. Waar het hele land vergrijsst en in Zuid-Limburg zelfs de daling van het bevolkingsaantal is ingezet, wordt Leiden tussen nu en 2015 zelfs nog iets groener. Het sleept de hele regio mee: Holland Rijnland blijft een relatief jonge regio.

De druk op de woningmarkt in Leiden is groot. Jonge mensen die willen blijven wonen in de omgeving waar ze gestudeerd hebben, kijken daarom naar de regio. De Leidenaar was vroeger niet erg gezien in de regio, iets tussen een glibber en een klaploper in. Maar de eigentijdse Leidenaar die zich in de regio meldt neemt geld mee, een baan, koopkracht, een stevig relatienetwerk. Het gaat vrij geruisloos, die 'verleidsing' van de regio, maar het is een bron van dynamiek.

Vroeg of laat zullen de ondernemerscultuur uit de Bollenstreek en de academisch-creatieve cultuur uit Leiden elkaar ontdekken. Dan kunnen er leuke dingen gebeuren. Dat is, gezien vanaf de 'mensenkant', het profiel van Holland Rijnland: de talentenregio.

Natuurlijk valt menselijk talent niet samen met een hoge opleiding. Onder hoogopgeleiden komen mentaal onbeweeglijke geesten voor, die na hun 25-ste nauwelijks meer veranderen in levensoriëntatie.

Dat talent raakt verstopt. En onder middelbaar of lager opgeleiden komen staaltjes van creativiteit en uithoudingsvermogen voor, die een leven lang alert blijven. Talent staat niet op zichzelf, het komt tot bloei in onderlinge verbindingen. Een fraai voorbeeld hebben we onder handbereik: tussen nu en 2014 zullen we nog een aantal keren de '100-ste verjaardag van...' meemaken. Leiden was aan het begin van de twintigste eeuw een centrum van wat wel de Tweede Hollandse Gouden Eeuw genoemd wordt. De komst van de HBS had een enorm wetenschappelijk talent aangeboord, dat tot dan toe verborgen bleef. Op die basis werd Nederland een wetenschappelijk wereldspeler en grootverdiener van Nobelprijzen. Zo slaagde Kamerlingh Onnes er in 1908 als eerste in helium vloeibaar te maken en zo de weg te effenen naar de supergeleiding. Sleutelfactor tot dat succes waren de 'blauwe jongens', de leerlingen van de instrumentmakersschool. Kamerlingh Onnes bracht wetenschap en ambacht bij elkaar in een samenhangende, geïnspireerde organisatie. De verbinding van wo-talent en mbo-talent zorgde voor de doorbraak.

Helium wordt vloeibaar onder extreem lage temperaturen. Daarom was Leiden in 1908 even de 'koudste plek op aarde'. Een eeuw later is die koude plek het centrum van de eerste streek in Nederland met een beroepsbevolking waarvan de structuur, linksom of rechtsom, door hoogopgeleiden wordt gedomineerd.

Als we nu accepteren dat niet het strand, de groene weiden, het historisch centrum van Leiden of het ruimtevaartcentrum de onderscheidende karakteristiek van de regio is, maar de bijna ongemerkt bij elkaar gekomen concentratie van menselijk talent, dan doemen er spannende vragen op.

Het mooie is dat zo'n getalenteerde bevolking in hoge mate zichzelf bestuurt. Je hoeft als overheid niet zoveel te doen: het bruto regionaal product realiseert zichzelf wel, de bedrijven vernieuwen zich, er is een goed draagvlak voor sociale en cultureel voorzieningen en je kunt allerlei aanstormende problemen - zoals de vergrijzing - met veel meer vertrouwen tegemoet zien dan elders in het land: de bevolking kan wel een veer wegblazen en heeft een grote draagkracht.

Het lastige is dat getalenteerde mensen mobiel zijn. Ze hebben een keuze: alle mogelijke steden en regio's trekken aan hen. Ze zullen niet met duizenden tegelijk vertrekken, maar juist de smaakmakers en vernieuwers staan constant op de uitkijk naar nieuwe kansen. De kunst is om dat talent te binden. Het vermogen om talent te binden, is één van de krachtigste factoren in de competitie tussen regio's.

Talent binden begint met werk. In dat opzicht staan regio's als Limburg en het noorden van het land structureel op achterstand. Ze hebben in sommige opzichten meer te bieden - meer ruimte, meer rust, een goed pakket aan voorzieningen voor sport en cultuur, een goed georganiseerde zorgsector - maar er is te weinig werk. Maastricht oogt als een jonge stad, maar de schijn bedriegt. Direct na hun afstuderen gaan de studenten weg, omdat ze geen baan kunnen vinden. Dat is het ijzersterke punt van Holland-Rijnland: je hebt een paar miljoen arbeidsplaatsen op een reisafstand van nog geen uur.

Talent bind je verder met voorzieningen. We noemden ze net: sport, cultuur, goede winkels, een goed functionerende woningmarkt. En veiligheid, een steeds belangrijker wordende factor in de internationale concurrentie om talent.

Maar doorslaggevend in het binden van talent is de ruimte die je eraan geeft. Talent zoekt vrijheid en verantwoordelijkheid. Mensen zijn niet hoog opgeleid om in vaste stramien en grote regeldichtheid te leven. Succesvolle talentenregio's elders in de wereld zijn bijna altijd regio's waar iets te ondernemen valt. En niet alleen in 'business', ook in het beheer van de leefomgeving, in het articuleren van debatten in media en op podia, in een gevarieerd en stevig medialandschap, in actieve kunstbeoefening, in sponsor- en mentorprogramma's in het onderwijs en bij de inburgering van nieuwkomers, in bestuur en beleid. Internationaal staat dat bekend als 'sociaal ondernemerschap'.

Het koesteren van talent en sociaal ondernemerschap stelt hoge eisen aan het bestuur van een regio. Om te beginnen aan de bestuursstijl. Nederlandse politici houden erg van 'uitleggen'. Ze kunnen uren toelichtingen verschaffen bij verordeningen, plannen en nota's. Maar getalenteerde mensen zitten niet te wachten op uitleg. De uitleg kunnen ze zelf wel lezen. Talent ontwikkelt zich wanneer het uitgedaagd wordt.

Van 'uitleggen' naar 'uitdagen', dat is een eerste opgave voor het bestuur van Holland Rijnland. En dat kan vergaande consequenties hebben. Bijvoorbeeld: de hele systematiek van ruimtelijke planning - met gedetailleerde voorschriften en bestemmingen - moet op de helling. De overheid moet veel meer provoceren: 'zo kijken we globaal tegen een gebied aan, we zijn benieuwd of jullie daar iets mee kunnen'. Een ander voorbeeld is het aantrekken van investeringen. Een regiobestuur kan keurig aangeven welke regels er gelden en wie welke plek toegewezen krijgt, maar daar werf je de interessante investeerders niet mee. Een interessante investeerder is een ondernemer die veel geld per vierkante meeneemt en hoge eisen stelt aan creativiteit en productiviteit van zijn personeel. Achter dat soort ondernemers jagen talloze regio's aan. Om ze geïnteresseerd te krijgen moet je het discours omdraaien: niet roepen wat je allemaal in de aanbieding hebt - sowieso: aanbiedingen suggereren uitverkoop, dat werkt maar even - maar goed analyseren wat die investeerders eigenlijk zoeken en daar vervolgens een 'bidbook' over uitbrengen.

Talent bind je verder door een goede balans tussen strenge ordelijkheid en libertijns burgerschap. De overheid moet zich concentreren op een beperkt aantal taken. Maar die ook echt goed doen: hard tegen schooluitval, alert op vervuiling en achterstallig onderhoud, strikte discipline in afspraken, een berekenbaar niveau van veiligheid. Daar tegenover alle ruimte voor modern burgerschap: zelfbeheer van wijken, zeggenschap van burgers of ondernemers bij de besteding van publieke middelen, grote vrijheid in het ontwerpen van de eigen woonomgeving, broedstoven voor startende ondernemers.

Dit soort slagen maak je niet in een paar jaar. Dat hoeft ook niet. Maar acceptatie van de grote concentratie aan menselijk talent als het grote onderscheid tussen Holland Rijnland en andere regio's, betekent wel dat je over een jaar of tien tot ver over de grens bekend moet staan als een spannend gebied, dat zichzelf steeds opnieuw uitvindt en daar alle talent welkom bij heet.

Is - tenslotte - dit profiel niet een beetje te Leids? Is de metamorfose van het stedelijk gebied van Leiden echt voldoende krachtig om de doorontwikkeling naar een hele talentenregio mogelijk te maken? Zeker weten bestaat niet. Maar als we zien met welk tempo de Leidse agglomeratie en de noordelijke Bollenstreek met elkaar verknoopt raken - toeristisch-recreatief, woningmarkt en pendel, vestigingsklimaat - dan is de verwachting realistisch dat de streek zich binnen tien jaar als economische en demografische eenheid kan gaan presenteren. Zeer grofmazig neergezet: een eenheid die op hbo/wo-niveau werkt, geld verdient, leeft, recreëert en naar buiten kijkt. Katwijk is daarin de uitzondering: een gemeenschap met een mbo-oriëntatie, die veel dichterbij de normale Nederlandse gemiddelden uitkomt als het gaat om opleiding, inkomen en levensperspectief. Kan dat goed gaan?

Natuurlijk kan dat goed gaan. Het is buitengewoon prettig dat Holland Rijnland niet in de 'splendid isolation' van 'science and leisure' verdwijnt, maar dagelijks geconfronteerd wordt met het de nuchterheid van het primaire productieproces, het vrachtverkeer, technisch onderwijs, vakmanschap. Waar het om gaat, is dat Katwijk op z'n minst economisch integreert in de regio. En dat doet het wel, als we kijken naar de pendelbewegingen van scholieren en werkenden: die gaan dwars door de regio.

Al met al: Holland Rijnland als aanjager voor een Derde Hollandse Gouden Eeuw? Moet kunnen.

Bureau Blaauwberg
www.blaauwberg.nl

4 maart 2005

5. Reactie van Portaal

Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland
Stafbureau van de regio
Postbus 87
2160 AB LISSE

Datum
3 maart 2005

Betreft
Profiel van de regio

Ons kenmerk
LB/mdr

Behandeld door
Drs. A.J. de Boer
071- 525 55704

Geachte heren Lenferink en Van Netten, beste Roelof en Henri,

Wat een zwaarmoedig en taai stuk werk, die vragen rond het profiel van de regio. Nooit toeval, want vorm en inhoud zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Wat de regio mist is wat de regio is:

een fantastische regio, die zich zelden zo toont

Holland Rijnland is een regio

- van wetenschappers, die in hun laboratoria de prachtigste dingen bedenken, maar hun uitvindingen tonen op internationale podia buiten onze regio
- van bollenboeren, die op het land zwoegen om overal ter wereld bloemen te laten bloeien. Maar die de toeristen, het liefst rechtstreeks vanaf Schiphol naar de enclave Keukenhof leiden. In de rest van de regio merk je er maar weinig van.
- Met een prachtige zee, die in Noordwijk en Katwijk aan het zicht onttrokken wordt door lelijke hotels en verder schuilgaat achter een fantastisch duingebied. Je moet Langevelderslag maar weten te vinden; de zeezeilers varen door naar IJmuiden en Scheveningen.
- Met een prachtige monumentale stad, verborgen achter heel veel lelijke sociale woningbouw, waar fantasieloos en zonder liefde voor de architectuur mensenpakhuizen zijn gebouwd; waar alleen Leidenaars (en de koningin) weten hoe mooi de Pieterswijk en het gebied rond de Hooglandse Kerk zijn
- Met een harmonieuze en goed opgeleide bevolking, die schuilgaat achter het traditionele gemopper op elkaar: van de Bollenstreek op de Leidse regio en andersom, van burgers op hun bestuur en andersom, van de Leiderdorp, Oegstgeest, Zoeterwoude en Voorschoten op Leiden en andersom, van autochtonen op allochtonen en andersom. Maar waar sociale samenhang wel betekenis heeft. Waar mensen elkaar aan- en toespreken; waar dorps-, wijk- en stadsgevoel werkelijk bestaan.

Portaal Leiden

Postadres:
Postbus 375
3900 AJ Veenendaal

Bezoekadres:
Lammenschansweg 130
2321 JX Leiden

Algemeen:
T 0800 767 82 25
F 071 514 23 42

E info@portaal.nl
I www.portaal.nl

Stichting Portaal
Handelsregister
dossiernr. 30038487

- Die uitmuntend bereikbaar is, meer centrum Randstad kan je niet wonen en werken, binnen drie kwartier in alle grote steden en op Schiphol; maar dat blijft verborgen achter die paar plekken waar je moeilijk komt en wegkomt, maar misschien moet dat ook wel zo blijven, als we kwaliteit van leven boven kwantiteit (van wat eigenlijk?) blijven stellen.

Een visie kan je niet uitrekenen. Holland Rijnland, het liefst samen met de Rijnstreek, vormt de oase in de randstad, waar het werk en de hectiek omheen liggen. Rekenend en onderhandelend maak je dat kapot, in plaats van dat je het tot leven wekt. Regen hebben we nodig in deze woestijn van dorre cijfers, dan komt die oase tot bloei. Liefde wil ik proeven in jullie stukken, liefde voor een gebied, dat al het goede heeft dat Nederland te bieden heeft: cultuur en wetenschap, bollen en weiden, de weidse zee en de economische motor onder handbereik, echte dorpen en een historische stad, sociale samenhang en ruimtelijke kwaliteit.

Stop het tobben, start het dromen.

Met vriendelijke groet,

Lex de Boer
directeur Portaal Leiden

Naaldwijk
Rijnsburg
 Bleiswijk
 ZON
 Eelde

Samenwerkingsorgaan
 Holland Rijnland
 t.a.v. Stafbureau
 "Profiel van de regio"
 Postbus 87
 2160 AB LISSE

Samenwerkingsorgaan HOLLAND RIJNLAND			
Reg.nr.: 05/0381		Class.nr.:	
OVB.	25 FEB 2005		Kopie: 12 JL
Org. org. BkC			Bijl.:
Ambt. AO			AB / DB

Datum: 24 februari 2005
 Onderwerp: Regioprofiel
 Referentie: Rbvestm\16 SZeI
 Afdeling: Vestigingsmanagement, doorkiesnummer 071 - 409 4209
 Behandeld door: J. de Mol, e-mail secretariaat.vestigingsmanager@flora.nl

Geachte heer, mevrouw,

U vroeg ons mee te denken over het profiel van de regio Holland Rijnland. Er is een aantal elementen in uw startnotitie die ons prikkelen tot nadere uitwerking. Het gaat dan met name over de opmerkingen met betrekking tot de positie van het sierteeltcluster rond FloraHolland vestiging Rijnsburg economische ontwikkeling en dan met name gericht op het sierteeltcluster, arbeid en bereikbaarheid. In deze brief gaan we nader op deze punten in, in de hoop hierbij een bijdrage te leveren aan het uitwerken van het regioprofiel.

Greenport Bollenstreek

In de Nota Ruimte zijn de Duin- en Bollenstreek aangewezen als Greenport. De aanwijzing van Greenports is gebaseerd op de theorie van de Amerikaanse econoom Michael Porter. Porter noemt clusters belangrijke economische motoren en definieert ze als het geheel van activiteiten van een sector. Een Greenport is een tuinbouwcluster dat acteert op wereldniveau en bestaat uit veredelings- en vermeerderingsbedrijven, sierteeltproducenten, veilingen en afzet organisaties, groothandel, transportondernemingen, scholings- en onderzoekinstituten en diverse toeleveranciers.

Bloemen en Planten

In Rijnland is sprake van grote differentiatie in bedrijven en er wordt een breed scala van producten wordt geteeld, die elders weinig voorkomen en zorgen voor belangrijke productinnovatie. Een belangrijke internationale marktplaats voor deze producten is FloraHolland vestiging Rijnsburg met een omzet van circa 450 miljoen euro. De omzet van de in en nabij de veiling gevestigde handelsbedrijven bedroeg ongeveer 700 miljoen euro. De veilingaanvoer komt uit de regio maar ook andere delen van Nederland en de wereld en wordt voor 80% geëxporteerd. Regionale productie- en handelsbedrijven werken daardoor voor de wereldmarkt.

Bloembollen

De productiewaarde van de Nederlandse bloembollensector bedroeg in 2002 circa 908 miljoen euro, die voor ongeveer 70% in het buitenland werd afgezet.

Bijna 10% van het areaal ligt in de Duin- en Bollenstreek. Door de relatief kleine percelen ligt de nadruk op de teelt van nicheproducten. In de bollenhandel heeft de Duin- en Bollenstreek een centrumfunctie. Beide grote afzetorganisaties, CNB en Hobaho, zijn in Lisse gevestigd en spelen een belangrijke rol bij de vermarktning van bloembollen en -knollen en vaste planten. De regio blijft voor de groothandel belangrijk als vestigingsplaats. De centrale ligging en nabijheid van de Rotterdamse haven spelen hierbij een grote rol.

Veredeling en vermeerdering

De regio kent tal van vooraanstaande veredelings- en vermeerderingsbedrijven. Telers veredelen voor de markt of voor eigen gebruik. Grotere bedrijven veredelen op hoogwaardige, wetenschappelijke wijze waardoor de relatie met de Rijksuniversiteit Leiden en het Leidse Sciencepark sterker wordt. De regio kent grote producenten van uitgangsmateriaal die onder high tech omstandigheden produceren. Daarnaast vermeerderen veel telers plantmateriaal van nicheproducten voor eigen gebruik.

Toeleverende en Ondersteunende bedrijven

- **Onderzoek.** Praktijkonderzoek Plant en Omgeving (PPO) in Lisse en Boskoop is onderdeel van Wageningen University (WUR).
- **Onderwijs.** Het Wellantcollege biedt op verschillende plaatsen in Rijnland kan tuinbouwonderwijs, zowel op MBO- als op VMBO-niveau en zowel in voltijd als in deeltijd.
- **Banken, accountants en adviesbureaus.** Veel banken, accountants en adviesbureaus hebben een speciale deskundigheid ontwikkeld op het gebied van de tuinbouw.
- **Transportbedrijven.**
- **Verpakkingsbedrijven**

Tuinbouw en toerisme

Tuinbouwactiviteiten hebben invloed op de landschapswaarde van het gebied. Met name in de Duin- en Bollenstreek zorgen de bollenvelden, de Keukenhof en het Bloemencorso van de Bollenstreek voor jaarlijks 3 à 4 miljoen toeristen.

Glastuinbouw

Uit de beschrijving van de Greenport blijkt de samenhang tussen de verschillende bedrijfskolommen en de schakels uit deze kolommen. Juist deze samenhang zorgt voor het delen van kennis, innovatie en daarmee economische voorspoed. Glastuinbouw één van de fundamenten van de Greenport Bollenstreek. Het is noodzakelijk te zorgen voor een substantiële hoeveelheid duurzame glastuinbouw in de regio door onder andere uitbreiding van Kloosterschuur in Rijnsburg en vaststellen van Zijlhoek in Valkenburg als duurzaam glastuinbouwgebied.

Arbeid

De Greenport levert een grote diversiteit aan arbeid op. In primaire productie, veiling en handelsbedrijven is grote vraag naar laaggeschoolde arbeid als ook specialistische functies op het gebied van teeltkennis, logistiek, productkwaliteit en daarnaast allerlei functies bij ondersteunende bedrijvigheid. Juist die diversiteit aan arbeid die de Greenport levert zorgt dat iedereen zijn plekje kan vinden.

Bereikbaarheid en ontsluiting

De bereikbaarheid van de regio laat deze momenteel te wensen over. Als marktplaats voor sierteelproducten is FloraHolland vestiging Rijnsburg afhankelijk van goede logistieke voorzieningen. FloraHolland Rijnsburg voert op het gebied van verkeer en vervoer al jaren meersporen beleid.

1 Optimale bereikbaarheid over de weg.

Uitbreiding van de wegeninfrastructuur is noodzakelijk. Met name aanleg van de volledige Rijksweg 11 heeft de hoogste prioriteit. Daarnaast bepleit FloraHolland verbreding en verbetering (in Katwijk) van de N206 en enkele aanpassingen aan de Rijnszichtweg in Oegstgeest die de doorstroming van de veiling tot de A44 sterk verbetert. Tenslotte is verbreding en uiteindelijk doortrekken van de A4, inclusief de aanleg van de A4 MiddenDeifland van groot belang.

In de omgeving van het veilingcomplex wordt de infrastructuur extra belast door nieuwe woonwijken en nieuwe industrieterreinen. FloraHolland vestiging Rijnsburg vindt dat aanpassing van de infrastructuur voortaan aan grootschalige bouwprojecten moet voorafgaan.

2 Stimuleren aanleg adequate openbaar vervoersvoorzieningen

FloraHolland Rijnsburg is voorstander van spoedige aanleg van de RijnGouweLijn. Daarnaast is brede beschikbaarheid van het openbaar vervoer van belang; ook op tijdstippen vroeg in de ochtend en laat in de avond.

Daarnaast ziet FloraHolland ook mogelijkheden om bereikbaarheid te verbeteren door:

3 Organiseren van vervoermanagement.

Efficiënt gebruik maken van het wegennet kan congestie terugdringen, daarom zijn wij voorstander van het aanleggen van doelgroepstroken voor vrachtverkeer.

4 Ketenregie.

Ketenregie in aan- en afvoerstromen biedt dankzij moderne ICT-toepassingen mogelijkheden om transporten efficiënter te organiseren en daardoor de druk op de infrastructuur te verminderen. Veel telers en handelaren laten hun transport naar en van de veiling via collectief transport verzorgen in plaats van dat zelf te doen. Van de totale aanvoer komt 70% via collectief transport in de veiling terecht. Dit zorgt voor een verdikking van de transportstromen in grotere vrachtwagens en dus voor minder verkeersbewegingen. Ook is er veel aandacht voor regie van het interveilingverkeer

5 Ontwikkeling van nieuwe vervoermodaliteiten.

De Nederlandse bloemenveilingen zijn actief betrokken bij het zoeken naar alternatieven voor sierteeltransport over de weg. Mogelijkheden liggen voornamelijk op het vlak van het HSL-treinverkeer

Wij hopen u met deze informatie en standpunten van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,
FloraHolland,

J. de Mol
vestigingsmanager Rijnsburg

7. Reactie FHLO

Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland
t.a.v. stafbureau / profiel van de regio
Postbus 87
2160 AB Lisse

Leiden, 11 maart 2005

Betreft: reactie op "Profiel van de regio, eerste aanzet en vragen"

Geachte dames en heren,

Graag maken we gebruik van uw uitnodiging te reageren op uw aanzet voor een "Profiel van de regio", zoals we u ook toezegden op uw manifestatie op 19 januari in Leiden. De twintig punten die we noemen, zijn deels zaken die we missen in uw aanzet, of die we graag anders zien, maar ook zijn er zaken die al door u genoemd zijn, die we extra kracht willen bijzetten. Vanzelfsprekend hebben we vooral gekeken vanuit het belang dat we dienen: dat van huidige en toekomstige huurders en huurdersorganisaties in de regio. Voor onze reactie zijn we van voor naar achter door uw aanzet gelopen. Onze associaties bij uw vragen overschrijden soms het onderwerp van de vraag, waarbij we ons niet uitgeput hebben in ordening en opmaak. We nemen aan dat de opstellers van het regioprofiel alle onderwerpen uiteindelijk op de passende plaats zullen onderbrengen.

Algemeen

1. Uw negen vragen stellen alle belangrijke onderwerpen in een goed evenwicht aan de orde, met uitzondering van het onderwerpenblok dat we hieronder in punt 5 noemen.
2. De zaken die huurdersorganisaties aangaan zijn als eerste wonen, sociale structuur, omgevingskwaliteit, voorzieningen en ontsluiting. Deze punten zijn goed vertegenwoordigd in het totaal.
3. Het valt op dat bij bepaalde onderwerpen in deze fase alleen maar vragen kunnen worden opgeworpen, terwijl er andere onderwerpen zijn waar al doelstellingen of zelfs plannen en maatregelen worden genoemd. Het zou goed zijn bij elk veld met een stand van zaken te beginnen, waardoor duidelijker is voor welke zaken er aanvullend onderzoek nodig is, voordat er nieuwe plannen worden gemaakt en besluiten worden genomen.
4. Het zou een goede zaak zijn als bij alle onderwerpen betrokken partijen in de regio met name worden genoemd, en duidelijk wordt gemaakt wat het regiobestuur van hen verwacht en voor hen wil doen.
5. We missen in uw aanzet de rol van de regio in het omgaan met programma's, projecten en regels die vanaf hogere overheden en grootschalige bedrijvigheid worden opgelegd aan Holland Rijnland of een deel daarvan, waarmee in ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden, of waarvoor het regiobestuur zich namens bedreigde of gedupeerde inwoners kan inzetten. We denken concreet aan zaken als Schiphol (belasting van gezondheid en milieu), lusten en lasten rond snelwegen en spoorwegen, kustversterking, ecologische hoofdstructuur, militaire terreinen en activiteiten, en daarnaast aan de beïnvloeding van de landelijke politiek en ministeries rond bijvoorbeeld de kosten van het wonen.

Bij/n.a.v. **vraag 1- aparte aandachtsgebieden**

6. In de eerste alinea worden snijlijnen in de regio benoemd, als aders, maar ook als belemmering. De kwestie van natuurlijke en ervaren barrières komt bij andere vragen/onderwerpen niet expliciet aan bod, terwijl deze in aanmerking moet worden genomen bij bijvoorbeeld woonplaatskeuze, sociale structuur en voorzieningen.
7. Het stuk lijkt vooral te zoeken naar onderscheidende karakteristieken van de regio Holland Rijnland ten opzichte van andere regio's. De meeste bewoners, inclusief de huurders, zijn echter vooral gebaat bij het vasthouden en ontwikkelen van kwaliteit. Als het gaat om wonen, dagelijkse voorzieningen, de woonomgeving en woon-werk-zorgverbindingen, dan is het onderscheid met andere regio's niet het criterium, maar wel de kwaliteit die past bij behoeften van mensen hier.

Bij/n.a.v. vraag 2 - groen-blauwe onderlegger

8. Het is goed dat de groen-blauwe structuur zo stevig wordt gepositioneerd. Voor de kwaliteit van de directe woonomgeving, voor groene fietsverbindingen en voor de bereikbaarheid van natuur in de omgeving, is het belangrijk is dat alle afzonderlijke gemeentes de principes in hun eigen plannen doorzetten, ook op lagere schaalniveaus.
9. Cultuurhistorie wordt genoemd, echter alleen in de zin van landschappelijke en natuurwaarden, en vooral gedacht in groenstructuren en groenbestemmingen. Dit kan breder, door ook aspecten als donkerte, stilte, de stevige wind en geuren te betrekken. Het zou bovendien goed zijn cultuurhistorie breder uit te werken, met historische stedelijke structuren en monumentale gebouwen/bouwwerken, maar ook met begrippen als de Rijnlandse roede, oude trekroutes, marktplaatsen, bijzondere vindplaatsen e.d. Deze onderleggers sluiten aan bij diverse onderwerpen, zoals de kernvraag over aandachtsgebieden en karakteristieken, bij recreatie en kwaliteit van de woonomgeving.

Bij/n.a.v. vraag 3 - wonen

10. Hoewel identiteit of eigenheid van een gebied belangrijk is voor de inwoners ervan, is voor het onderwerp 'wonen' het onderscheid met omliggende gebieden in de Randstad niet de belangrijkste kwestie. Dat is namelijk de passendheid van de woningvoorraad en de woonomgeving voor de eigen bevolking (kwalitatief en kwantitatief), met als afgeleide de aantrekkelijkheid voor mensen die men graag wil binnenhalen.
11. De laatste alinea spreekt van leefstijlen en doelgroepen. Hoewel deze termen binnen de FHLO en ook bij het actuele plan voor regionale woonruimteverdeling gebruikt worden, is het zuiverder te spreken over het palet van kenmerken waarmee mensen functioneren in de gebouwde omgeving, en welke kwaliteiten van woningen en de gebouwde omgeving in relatie tot die kenmerken gewenst zijn. Worden deze kwaliteiten al ingedeeld in categorieën, dan is het bijvoorbeeld een idee te spreken van woonsferen of woonconcepten (het woord 'woonmilieu' is wat uitgehold, omdat het vaak beperkt gebruikt wordt voor clustering naar financiën/economische waarde). Wordt er al gesproken over doelgroepen, dan zouden dit groepen moeten zijn van mensen die bepaalde functiekenmerken met elkaar delen, bijvoorbeeld 'slecht ter been', 'met drukke en complexe woon-zorg-werkpatronen', 'kan nog niet of niet meer een grote wereld overzien' e.a. Een indeling in 'ouderen', 'jongeren', 'migranten', e.d. is achterhaald.
12. Mede vanwege landelijke ontwikkelingen op het gebied van wonen en huren, heeft Holland Rijnland een dringende taak om, samen met woningcorporaties en liefst ook met particuliere verhuurders, afspraken te maken over een goede verdeling van betaalbare huurwoningen, en over aanvullende aspecten als huursubsidie, huurbescherming e.d. Zonodig worden bij de landelijke overheid nadelige kwesties in de regio als gevolg van nationaal beleid aan de orde gesteld.

Bij/n.a.v. vraag 4 – deel van de Randstad

Bij deze vraag hebben we geen aanvullende opmerkingen, anders dan punten die al bij andere vragen aan de orde komen.

Bij/n.a.v. vraag 5 en 6 - werken, bedrijfsvestiging

13. In een vrij dichtbevolkt gebied, waar bovendien zuinig moet worden omgegaan met natuurwaarden, is het belangrijk de stand van de bedrijven steeds schoner, stiller en veiliger te maken. Er is geen plaats voor nieuwe milieu- en gezondheidsbelastende bedrijven (bedrijfsprocessen én bijkomend verkeer), zeker als ze ook nog arbeidsextensief zijn, en er dus weinig bewoners van de regio zijn die er lusten van ondervinden.
14. De revitalisering en intensivering van bestaande bedrijfsterreinen is een belangrijk middel om in bestaand stedelijk gebied belastende bedrijven en matige gebiedskwaliteiten zo veel mogelijk te beperken, in combinatie met het vrijhouden van groene ruimte.
15. Zouden er al redenen zijn om in de regio bepaalde 'zware' bedrijvigheid toe te staan, dan heeft het zin deze zo veel mogelijk te clusteren, zodat alleen bewoners in een beperkt gebied er last van hebben, en waarbij er slechts in dit gebied investeringen nodig zijn voor bron- en effectmaatregelen (die kunnen dan ook van een hoger niveau zijn). Bij bundeling is in alle overige gebiedsdelen de kwaliteit van het leefmilieu vaak al goed of voldoende zonder extra investeringen. Op deze plaatsen kan wonen worden geïntensiveerd. Zie ook de opmerkingen rondom het onderwerp verkeer.
16. Bij het aantrekken van hoogwaardige bedrijven is het interessant niet alleen te kijken naar de aantrekkende kracht op verwante bedrijven, maar ook naar de gunstige effecten voor de sectoren die diensten als catering, schoonmaak, technisch onderhoud en dergelijke leveren. Zo wordt werkgelegenheid voor hoogopgeleid personeel gekoppeld aan werkgelegenheid voor lager opgeleid personeel.
17. Schone bedrijven kunnen prima gecombineerd worden met Wonen en andere gevoelige bestemmingen. Arbeidsintensieve bedrijven bevinden zich bij voorkeur op locaties met een goede openbaar vervoer-ontsluiting; zie ook onze opmerkingen bij vraag 8.

Bij/n.a.v. vraag 7 - voorzieningen

18. Als eerder genoemd, is het voor het dagelijks leven van inwoners van Holland Rijnland niet als eerste belangrijk of voorzieningen zich onderscheiden van die in omliggende regio's, maar vooral of ze daadwerkelijk voorzien in behoeften en wensen. Elk type voorziening kent eigen 'ideale' bedieningsgebieden (afstand en bereikbaarheid) en vereist een bepaald draagvlak/gebruik en een bepaalde kwaliteit om economisch of zinnig te functioneren. Dit geldt van kinderspeelplaats tot middelbare of hogere school, van buurtwinkel tot meubelboulevard, van buurthuis tot theater met (inter)nationale programmering, en zo meer. De regionale overheid heeft minstens een regie-functie voor voorzieningen waarvan schaal en bedieningsgebied een enkele wijk of gemeente overstijgen. Voor voorzieningen waarvan het bedieningsgebied de grenzen van de regio overschrijdt, is het inderdaad zaak dat Holland Rijnland zich voldoende onderscheidt van wat in de grotere omgeving al aangeboden wordt. Enige concurrentie tussen voorzieningen kan de prijs/kwaliteitsverhoudingen verbeteren, biedt keuzemogelijkheden en kan de markt vergroten. Voorzieningen die elkaar te zeer beconcurreren, schaden elkaar vaak ook, waardoor de beschikbaarheid van de voorziening voor de bevolking juist in gevaar komt. Holland Rijnland kan langs meerdere beleidssectoren de stand van voorzieningen beïnvloeden.

Bij/n.a.v. vraag 8 - bereikbaarheid en ontsluiting

19. Voor veel mensen die in de regio wonen en er hun dagelijkse patronen van wonen, werken, zorgen, leren en recreëren hebben, zijn de interne verkeersafwikkelingen van groter belang dan de hoofdontsluiting voor wie van buiten komt. Vanuit het oogpunt van mensen met een niet al te brede beurs, is het niveau van openbaar vervoer daarbij extra belangrijk. De reikwijdte van routes en de frequenties (ook 's avonds laat, 's morgens vroeg en in het weekend) van openbaar vervoer staan de laatste jaren steeds meer onder druk. De regionale overheid heeft zeker ook een taak om de mobiliteit per fiets en openbaar vervoer te versterken. Om de daarmee gepaard gaande kosten te beheersen, is er een extra argument om hoge woondichtheden en nieuwe voorzieningen langs bestaande routes te creëren, en nieuwe verbindingen te leggen met bestaande en nieuwe (intensieve) woongebieden. Dit kan goed gecombineerd worden met het scheiden van industrie/zware bedrijvigheid en gevoelige bestemmingen (wonen, onderwijs, buitensport, natuur).
20. Voor een efficiënt mensen- en goederenverkeer naar en vanuit Holland Rijnland is een robuust en samenhangend hoofdwegennet nodig. Dit legt druk op de gezondheid, veiligheid en leefbaarheid in de nabijheid van die wegen. De regionale overheid kan met ruimtelijk beleid op middellange

termijn ervoor zorgen dat een eenvoudige en weinig vertakte hoofdwegenstructuur ontstaat. Zo blijven veel gebiedsdelen gevrijwaard van de belasting door drukke verkeerswegen. De problemen bij bepaalde tracés worden zo weliswaar gestapeld, maar op die plekken kunnen dan ingrepen worden gecombineerd. Te denken valt aan verkeersdoorstromingsmaatregelen, transformatie van bestemmingen langs de weg (van gevoelig naar minder gevoelig en/of naar minder dichtbevoond), aan hinderbeperkende voorzieningen tussen de weg en gebouwen of aan gebouwen, eventueel aan een tunnel of verdieping van een weg, en aan één of meer transferia. In de woonruimteverdeling zou een urgentie kunnen worden opgenomen voor mensen die om gezondheidsredenen moeten wegverhuizen van ernstig milieubelaste gebieden langs drukke wegen. Dit is zeker een optie voor gebieden waar milieuverbeteringen niet op korte termijn kunnen worden doorgevoerd. Regionale milieu- en gezondheidsdiensten zijn bij de uitvoering van dit principe aangewezen partijen.

Bij/n.a.v. vraag 9 – Sociale structuur

Deze vraag staat voor essentiële kwaliteit voor huidige en toekomstige huurders. Bij uw aanzet hebben we geen aanvullende punten.

De FHLO zal met meerdere mensen aanwezig zijn op uw manifestatie van 1 april in Leiden. Wij zien uit naar uw eerste reactie op onze bijdrage, maar vooral toch hopen we dat het "Profiel van de regio" een uitgangsdokument zal worden voor een regionaal bestuur waar huurders baat bij hebben.

Hoogachtend,

Mieke Weterings
Secretaris FHLO

Q. Reache DZH

datum 11 maart 2005
onderwerp reactie op profiel van de regio
ons kenmerk Ho42244
behandelaar Marijke Poppelier, (070) 357 75 72
uw brief van 11 februari 2005, 05/0290
bijlage(n)

Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland
stafbureau/profiel van de regio
t.a.v. De heer R.M. van Netten
Postbus 87
2160 AB LISSE

Samenwerkingsorgaan HOLLAND RIJNLAND	
Reg.nr.: 05/0476	Class.nr.:
OVB: 15 MRT 2005	Kopie:
Org.ond.: brief	Bijl.:
Ambt.: AO	AB / DB

Duinwaterbedrijf Zuid-Holland

► Directie

Directie Stuvia
Postbus 34
2270 AA Voorburg
T (070) 357 75 00
F (070) 387 18 94

Geachte heer Van Netten,

Wij hebben met veel interesse het profiel 'eerste aanzet en vragen' van de regio Holland Rijnland gelezen. Met deze brief willen wij graag gebruik maken van de gelegenheid op deze eerste aanzet te reageren.

In het door u geschetste profiel van de regio Holland Rijnland missen wij toch vooral een tweetal zaken die direct verbonden zijn aan ons bedrijf. Zoals u wellicht wel weet, is Duinwaterbedrijf Zuid-Holland de drinkwaterleverancier van onder meer de Duin & Bollenstreek en de Leidse regio. Wij leveren aan 25 gemeenten in het westen van Zuid-Holland drinkwater gemaakt uit duinwater. Naast drinkwaterproducent zijn wij dan ook natuurbeheerder van de duingebieden tussen Katwijk en Monster. U zult begrijpen dat de kwaliteit van onze duinen van wezenlijk belang is voor de drinkwaterproductie.

In het door u geschetste profiel gaat u vooral in op de economische aspecten. Niet geheel onbelangrijk natuurlijk, maar wij willen graag ook aandacht voor de ecologische aspecten. De belangrijke schakel die kust en duin vormen in de ecologische hoofdstructuur. Zowel in Noord-Zuidrichting als ook richting Oost-West. Het gaat daarbij om natuurlijke rijkdom met plassen, watergangen, landgoederen op de strandwallen, duin, strand en kustzone. Voor een deel komen elementen in het maatschappelijke belang zoals zeekering, waterbeheersing (Oude Rijn, zoetwaterlens duin als drempel tegen verzilting achterliggend polderland) en vooral de drinkwatervoorraad niet goed en duidelijk naar voren.

Wij denken tot slot dat u het toeristisch-recreatief aspect met strand, bollencultuur, landgoederen, musea beter naar voren kunt brengen. De cultuurhistorische elementen met restanten van de Romeinen, oude stadskernen en gebouwen, de landgoederen, overblijfselen WOII met de belangen in de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland zijn toch wel bijzonder te noemen.

Voor meer informatie kunt u contact laten opnemen met Marijke Poppelier van onze afdeling Communicatie, telefoonnummer (070) 357 75 72. Zij zal namens ons bedrijf deelnemen aan de regiomanifestatie van 1 april aanstaande.

Hooachtend,

drs/ P. Jonker,
algemeen directeur

Hoofdkantoor
Stationsplein 4
2275 AZ Voorburg

Correspondentieadres
Postbus 34
2270 AA Voorburg

T (070) 357 75 00
F (070) 387 18 94

www.dzh.nl

Postbank 1600
ABN-AMRO 43.00.77.602
BNG 28.50.30.665

Ingeschreven in het Handels-
register onder nr. 27122974

9. Reactie VBC

Visstand*B*eheer*C*ommissie

VBC Rijnlands Boezem

secretariaat: Ap de Wit
adres secr: Voorweg 36
2713 RX Zoetermeer
tel: 06 47458248
E-mail: apdewit@planet.nl

Holland Rijnland
Postbus 87
2160 AB Lisse
T.a.v. Annemarie Ockeloën

Zoetermeer, 14 maart 2005.

Betreft: Profiel regio.

Geachte mevrouw Ockeloën,

Gevolgsgevend aan uw verzoek treft u hierbij ons profiel aan. We tekenen hierbij aan dat we uitsluitend uit perspectief van water, recreatie en visserij/visstand reageren. Samenhang met andere belangen/perspectieven is zoveel mogelijk vermeld. We hopen met dit profiel elementen aan te dragen voor de uiteindelijke structuurvisie voor de regio. Voor de duidelijkheid hebben we het profiel gedeeltelijk als streefbeeld opgesteld.

Uitgangspunten.

De (boezem)wateren in Hollands Rijnland worden door ca. 7500 leden van 9 inliggende hengelsportverenigingen en 4 full time beroepsvisserijbedrijven bevestigd. Een aantal wateren is dermate aantrekkelijk dat ook sportvissers van buiten Regio Holland Rijnland aangetrokken worden. Enkele tienduizenden sportvissers uit de omgeving vissen min of meer regelmatig in Hollands Rijnland. Uitgaande dat ca. 10% van de eigen bevolking vist bedraagt het aantal sportvissers in de regio 39.000. Over het algemeen is de hengelsport goed georganiseerd en wordt deze ondersteund door professionele krachten. Een klein deel is niet georganiseerd of georganiseerd in kleinere, niet aangesloten, lokale visverenigingen. De sportvisserij is een laagdrempelige vorm van recreatie voor jong en oud die een laag voorzieningsniveau vraagt. De totale bijdrage van de visserij aan de regionale economie zal ca. €20.000.000,- bedragen. Hoewel de beroepsvisserij daarvan slechts een klein deel genereert is deze wel van groot belang voor toekomstige ontwikkelingen zoals invoering van de Europese Kaderrichtlijn Water (monitoring en kennisbron) De beroepsvisserij genereert ca. 8 arbeidsplaatsen terwijl daarnaast ook waardedoetoevoeging door verwerking (palingroken, fileren) en afzet van vis en visproducten plaatsvindt. De visserij kan goed samengaan met andere functies in het gebied en belemmert andere vormen van recreatie zoals bijvoorbeeld pleziervaart of zwemmen niet.

Landschappelijk profiel

Het gebied kenmerkt zich door de aanwezigheid van fijnmazige watersystemen zoals het boezemsysteem en vele poldersystemen. Deels bestaat het gebied uit plassen met hoofdzakelijke waterstaatkundige en recreatieve functies. Systemen liggen grotendeels in agrarisch gebied waarin deels bollen en siergewassen worden geteeld en dat voor een ander deel uit veenweidegebied bestaat. Het boezemsysteem maakt deel uit van de totale Rijnlandse boezem en is daardoor belangrijk voor beroepsvaart, recreatievaart en visserij. De veelal geïsoleerde poldersystemen zijn kleiner van omvang. Vismigratie tussen systemen is vrijwel onmogelijk door waterstaatkundige inrichting. Beide systemen strekken zich uit tot woonomgevingen en bieden dus kansen voor betere benutting.

Streefbeeld

De watersystemen vormen één (ecologische) infrastructuur en fungeren als brug tussen agrarische activiteiten, wonen, recreatie, natuur, ecologie en visserij. Het water brengt natuur en visserij bijvoorbeeld tot in woonomgevingen, maar kan ook de stedeling middels wandeling, fiets of boot buiten de stad brengen. Jeugdige en oudere vissers vinden in de stedelijke omgeving genoeg geschikte viswateren met een goede visstand zodat, ze vlak bij huis, kunnen vissen. Paaiende karpers trekken altijd veel publiek en ook een vissende beroepsvisser is voor veel stadsbewoners een aantrekkelijk beeld. Visserij is onontbeerlijk in beheer en monitoren van visstanden en ook in monitoren van waterkwaliteit zoals bv. de Europese Kaderrichtlijn Water voorschrijft. Om dit goed te organiseren zijn overlegstructuren tussen terrein/waterbeheerders en visserij ingesteld: Visstand Beheer Commissies (VBC's). Sportvissers en beroepsvissers vormen in dat verband een serieuze beheerpartner en creëren op die manier een belangrijke meerwaarde in natuurontwikkeling, visstandbeheer, waterbeheer en controle op (illegale) visserij. Maatschappelijk draagvlak voor sport- en beroepsvisserij wordt via de VBC's bevorderd en afstemming tussen overheden, beheerders, beschermingsorganisaties en visserij vindt hier plaats.

Beroepsvisserij, palingrokerijen en peuren maken deel uit van ons cultuurhistorisch erfgoed en moeten behouden blijven. Absolute voorwaarden voor behoud daarvan zijn: een goede aalstand/visstand, maximaal bevisbaar water (zowel in oppervlakte als bevisbaarheid), continuïteit van kennis, ervaringsdeskundigheid en capaciteit in bestaande beroepsvisserijbedrijven en kennisontwikkeling onder sportvissers. Hierin vervullen de samenwerkingsverbanden (VBC's) tussen beide groepen een belangrijke taak.

De aalstand/visstand is bevorderd door opheffing van migratiebelemmeringen. Zo zijn vispassages tussen Noordzee en boezem, tussen boezem en poldersystemen en tussen poldersystemen onderling aangelegd. Alle watersystemen zijn: voldoende diep, visvriendelijk ingericht, voorzien van natuurvriendelijke en bevisbare oevers, worden visvriendelijk beheerd en onderhouden, bevatten voldoende diepe overwinteringsmogelijkheden en uitwijkplaatsen ingeval van hoge stroomsnelheden en de noodzakelijke gemalen zijn visvriendelijk ingericht en/of worden zo visvriendelijk mogelijk bediend. De waterkwaliteit in alle watersystemen is belangrijk verbeterd door: opheffing van achterstallig baggeronderhoud, goede controle op emissie van vervuilende stoffen en eutrofiëring, natuurontwikkeling in bollenstreek en veenweidegebied en uitvoering van enig actief biologisch visbeheer. De driedoornige stekelbaars komt weer algemeen voor en lepelaars, ijsvogels en diverse reigersoorten die o.a. van stekebaars leven worden regelmatig waargenomen. Door aanleg van nieuw habitat komt de Europese meerval weer op verschillende plaatsen voor. Ook aal, grote/kleine modderkruiper, diverse soorten amfibieën en vele insectensoorten profiteren daarvan.

De continuïteit van beroepsvisserijbedrijven is o.a. gewaarborgd door beperkte benutting van schubvis in watersystemen waarvoor zij geen visrechten bezitten of huren maar waar onderzoek heeft aangetoond dat de visstand dat toelaat en dat natuur- en sportvisserijbelangen niet geschaad worden. Zo worden wateren waarvan het visrecht berust bij overheden en sportvisserijorganisaties planmatig beroepsmatig bevestigd met als uiteindelijk doel het bereiken van een gezond watersysteem met een gezonde visstand, waarvan zowel recreant als beroepsvisser op een verstandige manier gebruik kunnen maken. Dat doel wordt gerealiseerd door verantwoord ecologisch beheer ('wise use') en in het kader daarvan verzamelen van gegevens over de visstand en beperkte benutting van schubvis waar mogelijk. De VBC's vervullen in het overeenkomen van deze planmatige bevestiging, het onderzoek naar visstanden, het creëren van het daarvoor noodzakelijk draagvlak en de verwerking van de vangstgegevens een spilfunctie.

De kunst van het peuren wordt door uitgifte van beperkte aantallen peurvergunningen en enige educatie gewaarborgd.

Voor sportvissers zijn aantrekkelijke visstand en goede bevisbaarheid in een gevarieerde omgeving van groot belang. Zo bevissen snoekvissers grote snoek in de plassen/grotere wateren maar ook in de kleinere, meestal sterk begroeide watersystemen/oeverzones. De karpervissers beschikken over een goede mix van spiegelkarper/schubkarper in alle voorkomende jaarklassen en van beide varianten zijn ook hele grote exemplaren aanwezig. Voor recreatievissers en wedstrijdvisseren zijn goed bereikbare

oeverinrichtingen beschikbaar en ook voor grootschalige wedstrijden zijn voldoende grote trajecten aanwezig. De vliegvisser bevist lopend begroeid water in veelal agrarisch of natuurlijk gebied. Looprecht in daarvoor geschikt natuurgebied en agrarische gebied is daarvoor afgegeven. Het totale areaal water dat voor sportvisserij beschikbaar is, is belangrijk toegenomen omdat m.n. de kleinere wateren door visvriendelijke inrichting en onderhoud/beheer en ook aanleg van migratievoorzieningen nu een goede visstand kennen. Deze visrechten van de, tot voor kort, visarme of nauwelijks bevisbare wateren zijn door overheden en andere watereigenaren aan de visserij verhuurd en met één document zijn zoveel mogelijk wateren te bevissen. Ook door het toegenomen natuurvriendelijk beheer van het agrarisch gebied is de toegankelijkheid toegenomen. Daardoor hebben meer wateren de functie viswater gekregen.

Belangrijk uitgangspunt is een gezonde en evenwichtig opgebouwde, bij het water passende, visstand. Evenwichtig opgebouwd wil zeggen dat alle jaarklassen in de juiste verhoudingen voorkomen. Dit is gerealiseerd door natuurontwikkeling langs oevers en realisatie van natuurstroken in de grotere wateren. De toegenomen productie van vis maakt enige beroepsmatige benutting van schubvis mogelijk.

De visserij wordt in toenemende mate gezien als beheerder van viswater en visstand, enigszins analoog aan eerdere ontwikkelingen in de landbouw zoals die, waarin de boer zich steeds meer is gaan inzetten als beheerder voor het agrarisch gebied. Het geheel wordt door afstemming in de VBC's bereikt.

Indien behoefte bestaat aan meer informatie of toelichting onzerzijds dan zijn wij daarvoor bereid en beschikbaar. We dragen graag bij aan verdergaande discussie over profiel en kijken uit naar de concept structuurvisie. Wellicht ten overvloede benadrukken we de unieke situatie m.b.t. verdeling van visrechten en organisatie van de visserijsector in deze regio. Tot besluit spreken we de hoop uit (delen van) onze visie in de uiteindelijke structuurvisie aan te treffen. Wij kijken daar met belangstelling naar uit.

Met vriendelijke groet,

Ap de Wit, secretaris.

10. Reactie Stichting Grote Polder Groene Hart

Stichting GROTE POLDER GROENE hart

1 maart 2005

Aan het dagelijks bestuur van Holland Rijnland,

Over Het profiel van de regio Holland Rijnland.

Met genoegen leveren wij een bijdrage aan het profiel van de regio. We zullen ons beperken tot het gebied ten oosten van Leiden en ten zuiden van de Rijn, het gebied waarvan de Grote Polder onderdeel is en dat zich in het brandpunt van onze zorg bevindt.

In bijlage 1, *bestaand beleid en visies*, schetst U het gebied juist. *“De economische zone van Zoeterwoude is geconcentreerd in de strook tussen Rijn en Rail. Een strook die direct grenst aan het knooppunt A4/N11”* en *“Als onderdeel van het Groene Hart, met op haar grondgebied open veenweidegebieden van unieke cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteit neemt Zoeterwoude daarnaast een belangrijke positie in als verbinding tussen stedelijke bebouwing en de behoefte aan recreatiegebied, natuur en groen.”*

Beide gebieden grenzen aan elkaar, waarbij een voor de hand liggende zorg zich opdringt: de gebieden dienen in evenwicht ontwikkeld te worden, waarbij de ontwikkeling van de Oude Rijnzone niet ten koste mag gaan van de belevingswaarde van het veenweidegebied ten zuiden daarvan.

Een van de eerste problemen die we zouden willen aanstippen is het feit dat dit gebied, aangeduid als het Land van Wijk en Wouden, gedeeltelijk tot een andere regio behoort. De Gebiedscommissie voor het Land van Wijk en Wouden die de ontwikkeling van dit gebied stuurt en begeleidt, is het beleidsorgaan van gemeenten in en rond dit gebied, waarvan een aantal niet behoort tot de regio Holland Rijnland. De Gebiedscommissie heeft een gebiedsvisie die strookt met de korte omschrijving zoals boven aangegeven. Niettemin kan de bestuurlijke overlap remmend zijn voor het te voeren evenwichtige beleid in dit gebied en daarom pleiten wij voor een geregeld contact en afstemming.

Als onderdeel van het Groene Hart en als erkende landschapspark in de Nota Belvedere behoeven wij het belang van het betreffende open veenweidegebied niet uit te leggen, we willen in onze bijdrage de nadruk leggen op ontwikkelingen die dit gebied zouden kunnen bedreigen.

Zoals U al aangeeft bestaat het gebied uit twee gedeelten: het veenweidegebied aan de noordzijde begrensd door de N11 met daar boven de Oude Rijnzone, die in de Nota Ruimte als transformatiegebied wordt aangeduid. De beide gebieden worden gescheiden door de groene strook tussen Rail en N11, een ecologische corridor: Elfenbaan geheten. Ook dit gebied kent dezelfde bestuurlijke overlap. Voor de transformatie van de Oude Rijnzone worden al plannen gemaakt. Bij de realisaties voor woningbouw en industrie moet worden meegenomen dat deze strook tussen Rijn en Rail de noordelijke grens van het veenweidegebied vormt.

Ook moet worden gewaakt voor de aantasting van de eerder genoemde 'Elfenbaan' die als natuurcompensatie werd vastgesteld bij de aanleg van de N11 en als buffer tussen Oude Rijnzone en het veenweidegebied ten zuiden van deze weg van belang is.

Een extra element vormt de ontwikkeling van de RijnGouwelijn. In de gemeente Zoeterwoude lijkt in voorliggende plannen de Elfenbaan te worden opgeofferd aan rangeer- en onderhoudsruimten, die bovendien zodanig dominant zijn dat ze zeker afbreuk zullen doen aan de belevingswaarde van het gebied dat het begrenst.

Naast het in de regio Holland Rijnland aanwijzen van plaatsen voor woningbouw en industrie moeten er ook goede grenzen voor het 'groene gebied' worden vastgesteld, waarbij de overgangen naar dit 'groene gebied' moeten worden meegenomen. Het leefklimaat van de regio moet een hoge prioriteit krijgen. De kwaliteit van Groen is ook een doorslaggevende factor voor de kwaliteit van Rood. De groene open ruimte is van het grootste belang voor de woningbouw (de burgers) en de industrie (vestigingsklimaat).

In het gebied ten oosten van Leiden moet eventuele spanning tussen het waardevolle veenweidegebied en een expanderende Oude Rijnzone in ogenschouw worden genomen en worden opgelost. Dit vraagt overleg met overheden ten oosten van de regio Holland Rijnland en met de Provincie.

Het veenweidegebied zelf wordt niet alleen beschermd door slechts de waarden ervan vast te stellen. Deze waarden worden gedragen door de boeren die op dit land werken en die dat moeten kunnen blijven doen. Daar zijn visies op en er zijn plannen voor gemaakt. We noemen de Groene Diensten, de recreatieve mogelijkheden en de streekgebonden producten. (Kaas!) Voor dit gebied dient een masterplan te worden ontworpen, op de eerste plaats door de genoemde Gebiedscommissie in samenwerking met belanghebbenden, maar ook gestimuleerd door de Regio, die kan bijdragen aan de randvoorwaarden voor die ontwikkeling. In het Landschapsbeleidsplan van de toenmalige Regio Leiden, wordt de functie van dit gebied voor de regio benoemd en ook in de samenwerking met de toenmalige Regio Duin- en Bollenstreek vastgelegd. In het richtinggevende profiel van Holland Rijnland zal dit moeten terugkomen.

Samenvattend:

In het profiel van de regio Holland Rijnland dienen de gewenste ontwikkelingen in het veenweidegebied (het Land van Wijk en Wouden), als mede de gewenste ontwikkelingen in de Oude Rijnzone te worden vastgelegd. Van groot belang is daarbij, dat deze ontwikkelingen met elkaar in harmonie zijn

In het profiel dient de wijze waarop dit open veenweidegebied een functie heeft voor alle burgers van de regio en daarbuiten te worden vastgelegd en de voorwaarden te worden ingevuld, waarop dit gebied in die richting ontwikkeld kan worden.

Stichting GROTE POLDER GROENE hart.

Dr. Th. A. Pleij, voorzitter

11. ~~GAB~~ Murad Hassil

Van: "Willem E Snijders" <w.e.snijders@wanadoo.nl>
Aan: <aockeloen@hollandrijnland.net>, "zohra le Rutte" <zohra@wanadoo.nl>
Datum: 3/10/05 11:18
Onderwerp: 05/0290

Geachte mevrouw Ockeloen,

Hierbij voldoen wij aan uw verzoek een reactie te geven, c.q. met een bijdrage te komen t.a.v. een gewenst regioprofiel.

Als stichting MURAD HASSIL, verantwoordelijk voor de Soefitempel en het terrein in de duinen en zijnde een STILTECENTRUM, hebben wij eigenlijk maar één wens en dat is, dat de RUST gewaarborgd wordt. Over het hele jaar vinden daar nationale en internationale bijeenkomsten plaats en daarnaast zijn er veel belangstellenden die graag op het terrein en in de tempel hun rust zoeken.

Het Soefisme staat voor EENHEID en VERBONDENHEID tussen de verschillende religies en dat is, juist in deze tijd een belangrijk uitgangspunt.

Helaas is de kermis die één keer per jaar op de parkeerplaats bij de tempel wordt gehouden, al zo'n inbreuk op die rust.

Wij hebben de Gemeente diverse keren verzocht een andere plaats in het dorp te zoeken. Behalve het lawaai ondervinden wij in de retraite week, die bijna altijd samenvalt met de kermis, ook nog eens overlast van kermisgangers die ongewenst ons terrein opkomen en bovendien vernielingen aanrichten.

De Gemeente heeft ons pas geleden echter laten weten, dat de riolering o.a. t.b.v. de kermiswagens zal worden vernieuwd.

Ons vriendelijke verzoek om de kermis te verplaatsen wordt dus niet gehonoreerd.

Katwijk aan zee heeft aantrekkingskracht vanwege de gemoedelijke en de rustige sfeer.

Gezinnen en ouderen vinden hier precies wat ze zoeken.

Ons advies is: houd dat zo.!

Hopende U met deze kleine bijdrage van dienst te zijn geweest verblijf ik hoogachtend,

J.H. Snijders Döbken (wnd.voorzitter)
Lage Bergweg 41/10
7361 GT BEEKBERGEN

12 . ~~Maand Hassil~~ CNB

Van: Stafbureau
Aan: Annemarie Ockeloen; Frank Zaalberg
Datum: 2/18/05 9:44
Onderwerp: Doorgest.: reactie

>>> "Wouter Willems" <w.willems@cnb.nl> 02/17 9:41 >>>
De film inspireert mij te zeggen dat het bollencomplex nader toegelicht mag worden.

Het is niet alleen de kwalitatieve ruimtebenutting die vanuit de bollenteelt plaatsvindt, maar ook de noodzaak tot het behoud van de bollenteelt op minimaal het huidige niveau.

Maar het bollencomplex is meer dan de teelt alleen. De Duin- en Bollenstreek kent niet meer de grootste concentratie teelt, maar wel de grootste concentratie van de bollenhandel. De twee grote bollenveilingen c.q. bollenbemiddelingsbureaus zijn in Lisse gevestigd, de landelijke belangenverenigingen voor handel en kwekers, alsmede het internationaal bollen promotiebureau zijn in Hillegom gevestigd en het laboratorium voor bomen en bollen is in Lisse gevestigd. Dit is verder nog aangevuld met diverse toeleveranciers.

Deze unieke concentratie verstevigt onze internationale positie en voor het behoud en de verdere uitbouw zijn dan ook de volgende zaken nodig:

- * Voldoende gelegenheid bollenvelden te handhaven op minimaal het huidige niveau;
- * Meer mogelijkheden geven aan de groter wordende handelsbedrijven om uit te breiden;
- * Voor alle participanten een betere ontsluiting van de streek.

Wouter Willems

Algemeen directeur CNB

tel. +31 252 431324

mobiel +31 622 559022

De informatie verzonden met dit e-mail bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en kan vertrouwelijke en/of privacy gevoelige informatie bevatten. Openbaarmaking van deze informatie aan derden, zonder uitdrukkelijke toestemming van de afzender, is niet toegestaan. De afzender staat niet in voor de juiste overbrenging van het e-mail bericht, noch voor tijdige ontvangst daarvan.

The information transmitted is intended only for the person(s) or entity(ies) to which it is addressed

13. Reactie J. Casterman (per email: langeslag@agriraad.nl)

Dames, heren,

Naar aanleiding van uw oproep om mijn visie te geven op de nieuwe (??) regio, het volgende:

Het profiel van de regio is het beste gediend met een goede naam: Bloembollenstreek. En geen duf gedoe met nietszeggende namen als HollandRijnland ed.

Gooi niet weg wat internationaal en nationaal de regio heeft bekend gemaakt en precies het juiste profiel weergeeft. Juist de bloembollen (met economie en toerisme, met landschap en cultuur) onderscheiden ons het beste van de gehele rest van Nederland en de wereld. Niets anders is zo uniek.

Ik hoop dat u van uw dwaling terugkeert.

Hoogachtend,

J. Castermans

Gemeente Jacobswoude

Bilderdam ♦ Hoogmade ♦ Leimuiden ♦ Rijsaterwoude ♦ Woubrugge

Samenwerkingsorgaan HOLLAND RIJNLAND	
Reg.nr.: 05 / 0429	Class.nr.:
OVB:	Kopie: - 8 MRT 2005
Org.ond.: secc	Bijl.:
Ambt.: R v N	AB / DB

Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland
Postbus 87
2160 AB LISSE

Bijlage(n)	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Rijsaterwoude
inlichtingen bij	05/0290	A-431	4 maart 2005
A.A.J. Meester	Doorkiesnummer	E-mail	
Onderwerp	(0172)503125	meester@jacobswoude-zh.nl	- 7 MAART 2005
Profiel van de regio			

Geacht bestuur,

Wij waarderen het dat u ons heeft uitgenodigd om te reageren op de profielbeschrijving van de regio Holland Rijnland. Naar aanleiding daarvan merken wij op, dat de gemeente Jacobswoude ingedeeld is bij de Rijnstreekregio en dientengevolge deelneemt in het Rijnstreekberaad. Deze positionering staat evenwel niet in de weg, dat Jacobswoude nauwe banden heeft met Alkemade. Op maatschappelijk, kerkelijk, cultureel en economisch gebied zijn er diverse samenwerkingsvormen tussen onze beide gemeenten. Ook bestuurlijk onderhouden wij stevige contacten met Alkemade.

De raden van Alkemade en Jacobswoude hebben begin 2004 besloten tot een intensieve, niet vrijblijvende, samenwerking met elkaar. Aan deze samenwerking ligt een bestuursconvenant ten grondslag, op basis waarvan reeds diverse samenwerkingsprojecten tot stand zijn gekomen. Deze projecten bewegen zich niet alleen op uitvoeringsniveau, ook op beleidsniveau werken wij samen.

Op zich is de deelname van onze gemeente in het Rijnstreekberaad met daarnaast de samenwerking met een gemeente in de Leidse regio tweeslachtig. Vandaar dat de gemeenteraad van Jacobswoude heeft besloten om in principe op termijn aan te sluiten bij de Leidse regio (thans Holland Rijnland). Nog in 2005 zal aan dit principebesluit verdere inhoud worden gegeven, nadat de uitkomsten van de in dit eerste halfjaar te houden bestuurskrachtmeting bekend zijn.

Zoals u wellicht bekend is hebben de Rijnstreekgemeenten Liemeer, Ter Aar en Nieuwkoop vergaande plannen tot gemeentelijke herindeling. Zodra die herindeling een feit is, zal het Rijnstreekberaad nog bestaan uit 4 gemeenten: Alphen aan den Rijn, Rijnwoude, Jacobswoude en de nieuwe fusiegemeente. Het Rijnstreekberaad studeert daarom eveneens op de mogelijkheden van fusie met een andere regio.

Het lijkt ons voor de hand liggend dat het Rijnstreekberaad daarbij kiest voor Holland Rijnland.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Jacobswoude,
de secretaris, de burgemeester,

A.A.J. Meester

M. Wiebosch-Steeman

15. reactie waterleidingbedrijf A'dam

Bezoekadres
Arlandaweg 88
1043 EX Amsterdam

Gemeente Amsterdam
Waterleidingbedrijf

Postbus 8169
1005 AD Amsterdam
Telefoon 020 553 6000
Fax 020 553 6740
Teksttelefoon 020 620 9279
www.wlb.amsterdam.nl

Water & Natuur
Bronnen- & Natuurbeheer
Beleid & Advies

Retouradres: Waterleidingbedrijf, Postbus 8169, 1005 AD Amsterdam

Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland
T.a.v. stafbureau / profiel van de regio
Postbus 87
2160 AB LISSE

Samenwerkingsorgaan HOLLAND RIJNLAND		
Reg.nr.:	Class.nr.	
051034-071		
OV&B	- 7 MRT 2005	Kopie:
Org. nr.:	Seib	Bijl.
Ambt:	RIF	AB / DB

Datum 04 maart 2005
Ons kenmerk WN 05-002147
Behandeld door Mevr. ir. E.C.J.M. Van Duikeren
Doorkiesnummer 023 5233690

Onderwerp Reactie op profiel van de regio

Geachte heer, mevrouw,

Graag reageren wij op het profiel van de regio Holland Rijnland. U bent voortvarend van start gegaan met het allereerst beschrijven van vele vragen die u wilt beantwoorden in de toekomstige structuurvisie. Vervolgens heeft u in de bijlage 1 weergegeven wat het bestaande beleid en visies zijn. Opvallend is dat hier voornamelijk aandacht wordt besteed aan de verschillende dorpen en steden en hun ontwikkeling. Wij roepen u echter op ook duidelijk aandacht te schenken aan de duinen. De duinen verdienen meer ruimte in uw profiel. De duinen zijn niet alleen op internationaal en Europees niveau van grote betekenis, maar ook op landelijk en regionaal niveau.

Internationaal & Europees niveau

De duinen vormen het langste aaneengesloten natuurgebied van Nederland en is van groot belang voor onder andere trekvogels. De Amsterdamse Waterleidingduinen zijn, vanwege de bijzondere natuur, door de regering van Nederland in Brussel aangemeld als Speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn. Dit lijkt ons vermeldenswaardig in een stuk waarin de profilering van de regio voorop staat.

Landelijk en regionaal niveau

In Holland Rijnland liggen 2 grote aaneengesloten natuurgebieden. Zoals het groene hart een oase vormt tussen de grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht, kunnen we de duinen beschouwen als de *gouden ruggengraat* van de regio. Enerzijds is het gebied waardevol door de aanwezige flora en fauna; van de totale Nederlandse flora komt tweederde deel voor in de duinen en 10% uitsluitend in de duinen. Anderzijds zijn de duinen onvervangbaar voor natuurgerichte recreatie en als stiltegebied in de drukke randstad. Ter illustratie, per jaar is het aantal bezoeken alleen al aan duingebieden die in beheer zijn bij waterbedrijven, groter dan 10 miljoen. We kennen in Nederland geen andere gebieden met die omvang en die waarde.

Tenslotte is het duingebied ook belangrijk voor de drinkwatervoorziening van 3 miljoen mensen in West-Nederland. De duinen garanderen drinkwater dat lekker is en stabiel, constant van kwaliteit en koel.

Wij gaan er van uit dat u in uw structuurvisie de duinen als gouden ruggengraat benoemd. De duinen zijn te belangrijk voor recreatie, flora, fauna en drinkwatervoorziening om links te laten liggen.

Met vriendelijke groet.

Drs. E.F.H.M. Cousin
Hoofd afdeling Bron- en Natuurbeheer

PARTNERS IN RIJNLAND

16. Reactie Partners in Rijnland

Geachte heer/mevrouw,

Naar aanleiding van uw uitnodiging d.d. 11 februari 2005 om een bijdrage te leveren aan het profiel van de regio Holland Rijnland wil Partners in Rijnland (PIR) graag reageren.

Partners in Rijnland, tot voor kort Partners in de Rijnstreek, is het platform voor het georganiseerde bedrijfsleven in Rijnland. Namens het bedrijfsleven heeft PIR de wensen van het regionale bedrijfsleven voor de komende jaren geformuleerd. Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen in 2006 presenteert Partners in Rijnland zijn wensenpakket aan alle politieke partijen in de regio (verkiezingsprogramma's zijn in voorbereiding). Voorts zal PIR participeren tijdens de regiomanifestatie van Holland Rijnland op 1 april 2005.

Rijnland moet bloeiende regio blijven

Rijnland is een gebied met toekomstperspectief. Het biedt een aantrekkelijk werk-, woon- en leefmilieu temidden van de grote steden in de Randstad. De regio Rijnland telt 24 gemeenten. Tezamen zijn de regio's Holland Rijnland en de Rijnstreek met meer dan 50.000 bedrijven en ruim 500.000 werkzame personen goed voor ruim 15 miljard euro van het Nederlandse Bruto Nationaal Product (d.i. 3½ %). De bedrijvigheid kenmerkt zich door zowel specialisme als verscheidenheid.

Landelijk gezien scoort Rijnland telkens weer goed in de trends van economie en werkgelegenheid. Het regionale bedrijfsleven wil deze uitgangspositie behouden en versterken. Maar dit gaat niet vanzelf. De regio kent grote knelpunten in het economisch vestigingsklimaat. Ruimte voor groeiende bedrijven en nieuwe bedrijvigheid is schaars en soms zelfs helemaal niet voorhanden. De regionale infrastructuur schiet tekort en de bereikbaarheid van de regio en zijn bedrijven is absoluut ontoereikend voor het behoud van een sterke concurrentiepositie. Ook de afwezigheid van het besef van de eigen regio-identiteit wordt als gemis ervaren. Deze knelpunten kunnen niet alleen door individuele gemeenten worden opgelost maar dienen door regionale samenwerking tot een oplossing te worden gebracht. Dit is de bestuurlijke opgave voor de regio om Rijnland economisch vitaal te houden en niet te laten afglijden naar een woonregio met steeds minder eigen economische pijlers.

WENSEN

het bedrijfsleven vraagt:

- regionale bestuurskracht en daadkracht voor een gezonde ontwikkeling van economie en werkgelegenheid
- uitbreidingsruimte voor bestaande en nieuwe bedrijven
- regionale infrastructuur die aansluit op de behoefte
- nieuwe ontwikkellocaties die van meet af aan goed ontsloten zijn
- geen nieuwe woningbouwlocaties zonder extra bedrijventerreinen
- uitvoering van integrale regionale ontwikkelingsprojecten zoals de As

PARTNERS IN RIJNLAND

Katwijk-Leiden en de Oude Rijnzone tot Bodegraven

· samenwerking met het georganiseerde bedrijfsleven in de uitvoering van projecten

Het gehele wensenpakket verschijnt eind maart in de vorm van een brochure.

Bijgaand ontvangt u alvast de tekst van de brochure.

Met vriendelijke groet,

Partners in Rijnland

Ted Jansen
voorzitter

Gemeenteraadsverkiezingen 2006

Wensen van het bedrijfsleven voor economie en werkgelegenheid in Rijnland

Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen in 2006 presenteert Partners in Rijnland (PIR), platform voor het georganiseerde bedrijfsleven, de wensen van het regionale bedrijfsleven voor de komende jaren.

Rijnland moet bloeiende regio blijven

Rijnland is een gebied met toekomstperspectief. Het biedt een aantrekkelijk werk-, woon- en leefmilieu temidden van de grote steden in de Randstad.

De regio Rijnland telt 24 gemeenten, waaronder Katwijk, Noordwijk, Lisse, Leiden, Alphen aan den Rijn en Bodegraven. Tezamen zijn de regio's Holland Rijnland en de Rijnstreek met meer dan 50.000 bedrijven en ruim 500.000 werkzame personen goed voor ruim 15 miljard euro van het Nederlandse Bruto Nationaal Product (d.i. 3½ %). De bedrijvigheid kenmerkt zich door zowel specialisme als verscheidenheid.

Landelijk gezien scoort Rijnland telkens weer goed in de trends van economie en werkgelegenheid. Het regionale bedrijfsleven wil deze uitgangspositie behouden en versterken. Maar dit gaat niet vanzelf. De regio kent grote knelpunten in het economisch vestigingsklimaat. Ruimte voor groeiende bedrijven en nieuwe bedrijvigheid is schaars en soms zelfs helemaal niet voorhanden. De regionale infrastructuur schiet tekort en de bereikbaarheid van de regio en zijn bedrijven is absoluut ontoereikend voor het behoud van een sterke concurrentiepositie. Ook de afwezigheid van het besef van de eigen regio-identiteit wordt als gemis ervaren. Deze knelpunten kunnen niet alleen door individuele gemeenten worden opgelost maar dienen door regionale samenwerking tot een oplossing te worden gebracht. Dit is de bestuurlijke opgave voor de regio om Rijnland economisch vitaal te houden en niet te laten afglijden naar een woonregio met steeds minder eigen economische pijlers.

WENSEN

het bedrijfsleven vraagt:

- **regionale bestuurskracht en daadkracht** voor een gezonde ontwikkeling van economie en werkgelegenheid
- **uitbreidingsruimte** voor bestaande en nieuwe bedrijven
- regionale **infrastructuur** die aansluit op de behoefte
- nieuwe ontwikkellocaties die van meet af aan goed **ontsloten zijn**
- geen nieuwe woningbouwlocaties zonder **extra bedrijventerreinen**
- uitvoering van **integrale regionale ontwikkelingsprojecten** zoals de As Katwijk-Leiden en de Oude Rijnzone
- **samenwerking met het georganiseerde bedrijfsleven** in de uitvoering van projecten

In het vervolg van deze brochure worden de wensen toegelicht aan de hand van een aantal thema's.

Thema's

1. Economische clusters
2. Bedrijventerreinen
3. Infrastructuur
4. Detailhandelsstructuur

PARTNERS IN RIJNLAND

1. ECONOMISCHE CLUSTERS

Rijnland kent ten minste vijf toonaangevende clusters van bedrijvigheid. Onder een cluster verstaan wij een geografische concentratie van bedrijven, instellingen en organisaties waarbinnen onderlinge samenwerkings- en concurrentierelaties de stuwende krachten zijn. De Rijnlandse clusters zijn waardevolle bronnen van werkgelegenheid, innovatie, kennis en spin-off en genereren de economische activiteit die bijdragen aan de welvarendheid van de regio. Door deze clusters te erkennen, te faciliteren, te ondersteunen en te promoten staan het bedrijfsleven en de regio sterk in hun concurrentiepositie.

GREENPORT DUIN- EN BOLLENSTREEK

- cluster van teelt en handel in bollen, bloemen en sierteeltproducten
- omvat veilingen, veredeling/vermeerdering, onderwijs, onderzoek, voorlichting en promotie
- heeft voordeel van nabijheid van toeleverende bedrijven, afzetmarkten en mainports
- economische kracht berust op samenwerking, kennisuitwisseling en innovatie

WENSEN

- Behoud van huidig productieareaal uit het oogpunt van positie en werkgelegenheid
- Concentratie van duurzame glastuinbouw in Rijnsburg, Valkenburg en Lisse
- Helderheid in toekomstige ruimtelijke ordeningsplannen
- Gezien de verwevenheid met de Greenport ontwikkelingsruimte bieden aan de in de streek gevestigde bedrijven
- Adequate ontsluiting van de Greenport

SPACE SCIENCE

- ESTEC in Noordwijk, hét centrum van de Europese ruimtevaartorganisatie (ESA), met meer dan 2.000 werkzame personen uit vijftien verschillende Europese landen
- ontwikkeling en productie van technologie voor ruimtevaartuigen
- IT voor efficiënte ontwikkel-, productie- en communicatieprocessen
- grootste leverancier van innovatie in Nederland
- hoogste spin-off factor (aantal startende innovatieve bedrijven) van Nederland en bovengemiddeld in vergelijking met het buitenland
- grote stimulator van nieuwe ontwikkelingen in bijvoorbeeld de ICT, life science en nanotechnologie.

WENSEN

- Uitbreidingsruimte voor ESA Estec realiseren
- Kansen spin-off verzilveren
- Ruimte bieden aan subcontractors, toeleveranciers en aanverwante bedrijvigheid
- Realisering van kwalitatieve en representatieve werkomgeving
- Bereikbaarheid per auto en openbaar vervoer optimaliseren

LIFE-SCIENCE

- Bio-science Park Leiden is hét Nederlandse centrum van innovatief life-science onderzoek
- wil uitgroeien tot het internationaal toonaangevende innovatieve cluster voor biomedische life sciences die haar kennis inzet voor welzijn en welvaart van de samenleving
- actieve samenwerking van bedrijfsleven met onderwijs- en kennisinstellingen
- biedt in onderzoek en productie werkgelegenheid aan zowel hoog als laag opgeleide werknemers

PARTNERS IN RIJNLAND

WENSEN

- Actievere regionale samenwerking op het gebied van acquisitie en huisvesting
- Investerings in hoogwaardige kwalitatieve representatieve werkomgeving
- Toekomstige strategische ruimtereservering voor cluster
- Zorgvuldige zonering en scheiding tussen woon- en werklocaties
- Optimale bereikbaarheid per auto en openbaar vervoer

TOERISME / RECREATIE

- Rijnland is een prachtige regio met veel facetten; zee, strand, duinen, tulpen, bloemen, Keukenhof, historie, musea, plassen en het Groene Hart
- het congresstoerisme in regio Noordwijk-Noordwijkerhout is met 200 congreszalen en 2500 kamers nummer 3 van Nederland
- toerisme, recreatie en congresbedrijven zijn belangrijke dragers van economie en werkgelegenheid in de regio

WENSEN

- Regionale afspraken over hoogte en aanwending van toeristenbelasting
- Toeristenbelasting aanwenden ten behoeve van de toeristische sector
- Bereikbaarheid verbeteren zowel via de weg als via openbaar vervoer
- Regionale promotionele samenwerking om regio beter op de kaart te zetten
- Aanleg van meer regionale recreatieve infrastructuur (weg/water/fiets/wandel)
- Plaatsing van regionale bewegwijzering naar toeristische/recreatieve bestemmingen
- Ontwikkeling van een toeristisch projectenfonds, gevoed vanuit de gemeenten op basis van inwonertal én aanwezigheid van toeristische activiteiten

GREENPORT BOSKOOP

- cluster met leidende positie op de wereldmarkt van boomkwekerijproducten
- een compleet agribusiness-complex waarin zowel productie, handel, toeleveranciers, onderwijs- en kennisinstellingen en een ingespeelde overheid actief zijn
- goede economische perspectieven ondanks toenemende concurrentie
- hoog investeringsniveau en behoefte aan schaalvergroting

WENSEN

- Toekomstige ontwikkelingsruimte
- (Financiële) steun bij herstructurering oude boomteeltgebied
- Verbetering bereikbaarheid

MAAKINDUSTRIE

Naast de hiervoor beschreven gespecialiseerde clusters bestaat de regio Rijnland natuurlijk uit meerdere sectoren. Het overgrote deel van de bedrijventerreinen staat te boek als gemengd bedrijventerrein. Hieronder vallen sectoren als industrie, bouwnijverheid, detailhandel, groot- en tussenhandel, horeca, ICT, medische dienstverlening, vervoer en transport, zakelijke dienstverlening en overige sectoren. Rijnland heeft een belangrijke maakindustrie die impulsen nodig heeft. Het gegeven dat de maakindustrie werk biedt aan een groot deel van onze beroepsbevolking is hierbij doorslaggevend.

WENSEN

- Eén of meer hoogwaardige industrieparken in de regio, met een goed doordachte terreinenformule. Te ontwikkelen op een nieuwe locatie of door middel van herstructurering

PARTNERS IN RIJNLAND

- Medewerking verlenen aan oplossingen voor een passende milieuzonering
- Opnemen in Regionaal Bedrijventerreinenprogramma

2. BEDRIJVENTERREINEN

Het georganiseerde bedrijfsleven maakt zich ernstig zorgen over de reservering van bedrijventerreinen voor de toekomst! Een aantal grotere regionale bedrijventerreinen (Groenendijk, MEOB en Oostvlietpolder) die moeten dienen als toekomstige uitbreidingsruimte voor het bedrijfsleven zijn nog niet politiek veiliggesteld. Redenen hiervoor zijn ontsluitingsproblematiek, planvorming, onzorgvuldige procedures, trage besluitvorming en onvoldoende bestuurskracht. Bovendien zijn voor de periode na 2015 helemaal nog geen plannen in de maak.

Naast deze beleidsmatige achterstand wordt er in de bestaande bedrijventerreinen flink gesneden. Zo zijn er tal van gemeenten die de keuze hebben gemaakt binnenstedelijke terreinen te transformeren voor woondoeleinden.

WENSEN

- Besef dat behoud en groei van bedrijvigheid en werkgelegenheid een regionaal belang is en om een regionale aanpak vraagt
- Gezien het dreigende tekort aan ontwikkelingsruimte voor de bedrijven in Rijnland op korte termijn komen tot de aanwijzing van nieuwe bedrijventerreinen
- Regionaal programma voor ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen
- Herstructurering van bestaande terreinen en meervoudig ruimtegebruik wordt gevoed door een win-win situatie voor bedrijven en overheid. Nodig zijn de beschikbaarheid van schuifruimte, een actieve, initiërende en meedenkende overheid én voldoende financiële middelen
- Transformatie binnenstedelijke bedrijventerreinen tot woningbouw minimaliseren en alleen onder voorwaarde van compenserende ruimte elders
- Regionale facilitering van lokale initiatieven tot herstructurering onder meer met behulp van een regionaal ontwikkelingsbedrijf
- Terugdringing van 'vreemde eenden' op bedrijventerreinen, zoals detailhandel
- Betere serviceverlening aan bedrijfsleven door regionaal bedrijvenloket
- Vliegkamp Valkenburg deels bestemmen tot hoogwaardig bedrijvenpark
- Regionale oplossing parkeerproblematiek vrachtauto's

Gemeentelijke samenwerking – Consortiumvorming

Gezien de uitgangspunten rond het thema bedrijventerreinen is het georganiseerde bedrijfsleven van mening dat de regionale samenwerking nog intensiever moet worden aangezet. Dit is noodzakelijk om tot concrete realisatie te komen van de verschillende lopende en nieuwe projecten.

WENSEN

- Afstemming van projecten in het kader van het Regionaal Bedrijventerreinenprogramma
- Uitvoeringsgerichte pilots tussen enkele gemeenten, zoals in de Oude Rijnzone
- Stapsgewijze uitbouw naar een regionaal ontwikkelingsbedrijf

PARTNERS IN RIJNLAND

3. INFRASTRUCTUUR

Het tekort aan infrastructuur speelt het bedrijfsleven in Rijnland steeds meer parten. Het vrachtverkeer wordt vanwege de fileproblematiek geconfronteerd met langere vervoerstijden. Dit tast de concurrentiepositie van het gehele bedrijfsleven aan.

WENSEN

Weginfrastructuur

- RijnlandRoute (A4-A44 - N206) - snelle besluitvorming en versnelde aanleg door voorfinanciering
- Complete verdubbeling N207 (Lisse - Gouda) - start planvorming
- Ontsluiting noordelijke Bollenstreek (N206 – N205) - hervatting planvorming
- Randweg Alphen aan den Rijn - Maximabrug - snelle planvorming en aanleg
- Greenportroute Boskoop-oost (ontsluiting op N207) - versnelde aanleg
- Volwaardige aansluiting N11 op A12 bij Bodegraven (richting Den Haag-Rotterdam) - start planvorming
- Randweg Nieuwkoop (aansluiting N231 – N463) - start planvorming
- Vorming van een regionaal mobiliteitsfonds, gevoed vanuit de gemeenten op basis van inwonertal

Openbaar vervoer

- Aanleg RijnGouweLijn
- Onderzoek ontwikkelingsmogelijkheden Stedenbaanstations in de regio

4. DETAILHANDELSSTRUCTUUR

De provincie wil de regels voor grootschalige detailhandel buiten de winkelcentra versoepelen. Voor de verkoop van aanverwante producten mogen meubelwinkels, tuincentra en bouwmarkten maximaal 20 procent van hun oppervlakte gaan benutten. Deze versoepeling heeft een vertroebeling van het marktaanbod tot gevolg. Regionaal zijn hierover afspraken gemaakt die vastgelegd zijn in de regionale detailhandelsstructuurvisie. Het bedrijfsleven vindt dat lokale en regionale overheden deze moeten handhaven.

WENSEN

- Handhaving regionale detailhandelsstructuurvisie
- Behoud en vernieuwing van stads- en dorpswijkwinkelcentra
- Tegengaan ongebreidelde groei perifere detailhandelsvestigingen

PARTNERS IN RIJNLAND

PLATFORM VOOR HET GEORGANI SEERDE BEDRIJFSLEVEN IN RIJNLAND

In Partners in de Rijnstreek zijn vertegenwoordigd de ondernemersverenigingen: LVI vereniging voor ondernemingen (Leiden), Vereniging van Ondernemingen in Alphen aan den Rijn (VOA), Ondernemersvereniging Katwijk, Bedrijfsleven Duin- en Bollenstreek (BDB), Kring Bedrijven Bloembollenstreek (KBB), Leiderdorpse Ondernemersvereniging (LOV), Het Actieve Groene Hart, VNO-NCW West en de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rijnland

secretaris: mr F.A. de Jongh, 071-5250500, fjongh@leiden.kvk.nl

17. Reactie Regionaal Bureau Gezondheidszorg ZHN

Geachte heer, mevrouw,

Graag maken wij gebruik van uw uitnodiging om te reageren op het gewenste profiel van de regio Holland Rijnland.

Het valt ons op dat er veel geschetst wordt als het gaat om de ruimtelijke aspecten van de regio in relatie tot de bedrijvigheid, maar nog betrekkelijk weinig als het gaat om de relatie met de inwoners van de regio. In vraag 9 worden enkele zaken aangestipt ten aanzien van de sociale infrastructuur, doch daar blijven enkele (onzes inziens belangrijke) aspecten onbesproken.

Een van deze specten waar de RCG-ZHN, in het bijzonder onze Stuurgroep Wonen, Zorg en Welzijn, de afgelopen jaren aandacht voor vraagt is de leefbaarheid van de regio op langere termijn in relatie tot de ophanden zijnde veranderingen in de leeftijdsopbouw van de bevolking. Deze zal in de komende decennia namelijk sterk verschuiven: meer ouderen, die gemiddeld ook ouder worden dan nu maar gelijktijdig meer jaren in verminderde gezondheid zullen doorbrengen. Tegelijkertijd betekent dat ook nominaal een afname van het leeftijdscohort van 20 tot 60 jaar, m.a.w. een afname van het arbeidspotentieel.

Om deze groeiende divergentie tussen toenemende zorg- en welzijnsvraag en afnemend aanbod aan te kunnen zal pro-actief en creatief moeten worden omgegaan met het voorzieningenaanbod. Partijen in de regio zijn daar ook druk mee bezig in de vorm van het clusteren van voorzieningen, het levensloopbestendig(er) maken van de woningvoorraad en het leggen van relaties tussen de mogelijkheden en wenselijkheden voor zorg en welzijn in de thuissituatie aan de ene kant en de residentiële, intramurale voorzieningen, et cetera.

Om hiertoe te komen werken alle daarbij betrokken partijen (gemeenten, zorgkantoor, GGD, patiëntenorganisaties, woningcorporaties en aanbieders van zorg en welzijn) samen om te komen tot een samenhangend en op de toekomst voorbereid aanbod. Hiermee wordt beoogd om de regio 'levensloopbestendig' te maken en te houden.

Met vriendelijke groet,

Hans Geerts
Secretaris Stuurgroep Wonen, Zorg en Welzijn

Regionaal Bureau Gezondheidszorg Zuid-Holland Noord
Fruitweg 50, 2321 DH Leiden
T: 071 - 576 61 64
F: 071 - 576 92 39
E: h.geerts@rbgzhn.nl
W: www.rcgzhn.nl

Geacht Samenwerkingsorgaan,

Als ‘componisten’ van Het Pact van Teylingen gaan wij graag op uw uitnodiging in om een visie te geven op uw gedachte: Holland Rijnland inspireert tot ontdekkingen. De eerste vraag die bij ons rijst is: waarop is die gedachte gebaseerd? Is dit het scenario voor één grote nieuwe familie met een duidelijke herkenbare identiteit of is er ruimte voor een rentmeestersscenario met bestaande en nieuwe formules?. Of werd deze gedachte ingezet als opdracht: ga op zoek naar inspiratie!?!? Uiteraard gaat het om een strategische keuze.

Wie zorgt er voor de muziek?

Holland Rijnland is niets meer dan een gelegenheidscoalitie. Zelfs in de naam zit geen muziek. En muziek is alles waar het om draait. Je kunt met de muziek mee of erop vooruit lopen. Zorg voor muziek die aanspreekt, anders leidt het tot twee keer niks. Waarom? Omdat muziek herkenbaar blijft, de harten raakt en dat iedereen die zich erbij betrokken voelt een eigen partituur kan spelen. Die partituren zijn bijvoorbeeld aangeven met uw profielen van de regio.

Welke muziek spreekt aan

Daarmee raak je de strategische keuze. Het familiescenario leidt tot een nieuw volkslied. De vraag is of we daar op zitten te wachten. Het rentmeestersscenario, - vergelijk dit bijvoorbeeld met een universiteit die synergie genereert uit vele formules, biedt veel meer kans op leuke meezingers. Bij een coalitieopdracht opteren wij daarom voor een rentmeestersscenario met vele leuke meezingers.

Componeren en inspiratie zoeken

Voor componeren is inspiratie en muziekkennis nodig. Deze inspiratie moet in de regio opgegraven worden. Soms ligt het gewoon op straat. Hoe begin je en waar begin je. Dat lijkt ingewikkeld maar is het niet. Kijk naar de regio en wijs onze toppers aan (teelt, kennis, recreatie, handel, cultuur) en geef ze een vaandel. Vraag vervolgens aan de vaandel dragers:

- 1) Waarom ben je een vaandel drager?
- 2) Wat vindt je van de andere vaandel dragers?
- 3) Welke vandenls mis je?

Laat al die kleurige vandenls wapperen, laat zien wat er in de regio gebeurt, laat zien wat men van elkaars vandenls vindt, prik met elkaar nieuwe vandenls in de grond en ga op zoek naar nieuwe vaandel dragers. Met dit proces ontstaat een onuitputtelijke bron van inspiratie, een groot vrolijk vaandelveld en.....muziek! Dat ziet er prachtig uit. Laat iedereen ontdekken dat je een vaandel stevig moet vast blijven houden. Prik je hem in slappe grond dan valt ie om. Kunt u ons nog volgen? Lees dan verder.

De grote ontdekkingen

We zullen bij de vaandeldragers ontdekken dat deze vaandels vaak bedoeld zijn voor buiten de regio, ver buiten de regio. Dat leidt tot een ontdekking van gemeenschappelijkheid, eisen, wensen en mogelijkheden. We zullen ook ontdekken dat sommige vaandels halfstok hangen. Dit leidt tot een volgende ontdekking dat we gezamenlijk moeten proberen om deze vaandels weer op te hijsen of helaas te strijken. We gaan immers alleen voor volle wapperende vaandels en we zullen ook ontdekken dat er nieuwe vaandels nodig zijn. Bijvoorbeeld vaandels die de burens wel hebben en die wij ook graag willen hebben. En als we zover zijn dan staat de regio vol vrolijke wapperende vaandels die vaak elkaars kleuren dragen. Misschien ontstaat er dan de keuze voor één groot vaandel voor de hele regio. Maar dan lopen wij wel heel erg hard voor de muziek uit.

Moraal van de muziek

We leven nu eenmaal als individu binnen een collectief en wellicht binnen coalities. Als je de gezamenlijkheid tot ontplooiing wilt brengen dan moet je bij individuen beginnen om een nieuw collectief te laten ontstaan dat de coalitie kan ondersteunen. Het is 'push' bij de individu met collectief 'pull' vanuit de coalitie. Hiermee wordt van beide kanten synergie gegenereerd.

Een profielbenadering vanuit een coalitie (Europa moet een wereldmacht worden) werkt alleen als het individu ziet dat ie er beter van wordt. Het werkt niet als we meer moeten werken en minder gaan verdienen. Daarom trekken wapperende Chinese vaandels onze aandacht en lopen we liever in Chinese jeans.

Natuurlijk moet onze regio zich ontplooien, veranderen en ontwikkelen. Begin met afzonderlijke perspectieven in kaart te brengen. Geef al het goede een vaandel en alle belemmeringen optimale aandacht. Zoek de overeenkomsten op, ruil zoveel mogelijk de verschillen met elkaar uit en betaal het restant wat overblijft met z'n allen. Dat is goed rentmeesterschap. Kijk niet alleen binnen de regiogrenzen, kijk er vooral buiten. We kopen immers een huis vanwege de buurt en de straat, niet vanwege de aangeharkte tuin.

Met dit gedachtegoed heeft de Duin- en Bollenstreek de hoofdprijs gekregen: de Greenpoort. Wij hopen dat iets van dit gedachtegoed ook ter inspiratie kan zijn voor nieuwe samenwerkingsperspectieven van de coalitie Holland Rijnland.

Ed Bok

Wim van den Ende

EBCC, Lisse/Amsterdam

De Engel
Ter Beek 28
2161 ND

0252 232693

Cultuur-Historisch Genootschap
Duin- en Bollenstreek
Secr: p/a Stationsweg 202
2182 BH Hillegom

19

Samenwerkingsorgaan HOLLAND RIJNLAND	
Reg.nr. 05/0493	Class.nr.:
OV#: 17 MRT 2005	Kopie: A D
Org.ond.: secy	Bijl.:
Ambt.: R v N	AB / DB

Aan het Stafbureau van de Regio Holland Rijnland
Postbus 87
2160 AB Lisse

Hillegom, 16 maart 2005

Het Cultuur-Historisch Genootschap Duin- en Bollenstreek heeft het concept-Regioprofiel Holland Rijnland met aandacht gelezen. Cultuurhistorie en landschap komen daarin al op een aantal manieren voor. Toch missen wij nog een aantal zaken in het Regioprofiel, die we u graag willen melden.

Bij Vraag 1: Welke aparte aandachtsgebieden kent de regio?

Bij het onderscheiden van aandachtsgebieden binnen de nieuwe Regio moet niet alleen worden uitgegaan van de gebouwde omgeving van de laatste eeuw, maar ook van de historisch gegroeide landschappelijke structuren (landschap, bodemarchief en nederzettingen).

Van west naar oost zien we in onze regio de Noordzee en de duinen met de kustdorpen, die van vissersdorp tot badplaats zijn uitgegroeid. Ten oosten daarvan afwisselend strandwallen en strandvlaktes; op de strandwallen ontstonden de dorpen en de landgoederen, de strandvlaktes dienden voor weidegebied en afwatering. Na het afgraven van de duinen t.b.v. de zandwinning en tuinbouw ontstond het zanderijlandschap (hoge wegen, rechte zandsloten en lintbebouwing), dat uniek in de wereld is. Op de afgegraven duingebieden kwam in de negentiende eeuw de bloembollencultuur tot stand. Verder naar het oosten gaat het zandgebied over in het veenweidegebied, het plasseengebied en het Groene Hart. Dwars daar doorheen loopt de Rijn, die de noordgrens van het Romeinse Rijk vormde en waarlangs de stad Leiden en andere nederzettingen zich ontwikkelden.

De verschillende natuurlijke landschappen zijn op verschillende manieren door de mens gebruikt om er te wonen en werken. Daardoor heeft elk gebied, zelfs elk dorp of elke kern, zijn eigen geschiedenis, kenmerken en cultuur. Deze afwisseling is ook precies wat onze regio zo aantrekkelijk maakt om er te wonen, werken en recreëren (zie vraag 3).

Elementen uit de geschiedenis van onze streek zijn, voor wie goed kijkt, nog terug te vinden in het landschap en de bebouwing. Ruïnes, kastelen en buitenplaatsen, monumentale villa's en woonhuizen in de dorpskernen, industrieel erfgoed en agrarisch erfgoed, zoals boerderijen en bollenschuren. Ook de bodem herbergt nog vele archeologische schatten en in de generaties mensen die de regio bevolken leeft de culturele identiteit van de verschillende gebieden voort. Het is belangrijk dat de essentiële kenmerken in landschap en bebouwing van de verschillende deelgebieden van de regio zichtbaar blijven, ook bij toekomstige ontwikkelingen. Op die manier blijft er een link met het verleden en kunnen de generaties die na ons komen het gebied blijven begrijpen en zich er thuis voelen. Dit is van grote waarde in deze tijd van snelle veranderingen en schaalvergroting op alle fronten.

Bij Vraag 2: Wat betekent de groen-blaauwe onderlegger als leidend uitgangspunt voor de ruimtelijke ontwikkelingen?

In het Regio-profiel staat terecht: "De cultuurhistorie, zowel in de stad als in het landelijk gebied, hebben een bijzonder plek en de waarden hiervan zullen worden ingebed in ruimtelijke plannen." Hierbij dient niet alleen de groen-blaauwe onderlegger (natuur en landschap) een belangrijke rol te spelen. Voor cultuurhistorie en erfgoed (de ingrepen van de mens in het landschap) geven de

Cultuurhistorische waardenkaarten houvast bij de ruimtelijke indeling van de regio. Deze kaarten horen bij de Cultuurhistorische Hoofdstructuur voor ons gebied, die in 2002 is vastgesteld. De Cultuurhistorische Hoofdstructuur zou toegevoegd moeten worden aan bijlage 1 (Bestaand beleid en visies).

Verder vinden wij in het Regioprofiel het Pact van Teylingen onvoldoende belicht. Deze afspraken tussen overheden en maatschappelijke organisaties over de toekomst van de Duin- en Bollenstreek moeten wat ons betreft een vertaling in het regioprofiel krijgen. Bovendien kent het Pact een goed werkende vorm van gezamenlijk overleg tussen overheden en belangenorganisaties, die in de gaten houdt of deze afspraken worden nageleefd. Het Pact en het Pact-overleg verdienen een plek in het regioprofiel en zou ook thuishoren in bijlage 1 (Bestaand beleid en visies).

Bij Vraag 7: Welk type voorzieningen zouden in de regio aanwezig moeten zijn?

Niet alleen de stad Leiden heeft veel voorzieningen op het gebied van cultuurhistorie en erfgoed, ook in vrijwel alle dorpen zijn musea, oudheidskamers, kastelen, buitenplaatsen, historische parken etc. te vinden. Bovendien heeft vrijwel elk dorp een actieve historische vereniging die zich inzet voor kennis en behoud van de lokale cultuurhistorie. Al deze clubs werken samen in het Cultuur-Historisch Genootschap (CHG).

Cultuurhistorie en landschap kunnen in de regio een veel grotere rol gaan spelen bij toerisme, recreatie en educatie. De historische verenigingen en lokale musea kunnen hiervoor veel betekenen, maar dan moeten zij wel de faciliteiten krijgen om alle kennis en informatie over de regio breed te ontsluiten en samen te werken met overheden en organisaties op het gebied van toerisme, recreatie en landschapsbeleidsplannen.

Daarvoor is een verdere professionalisering nodig van de cultuurhistorische organisaties in regionaal verband. Bovendien verdient de regio een historisch centrum, dat als uitvalsbasis kan dienen voor deze organisaties.

Wij hopen dat onze opmerkingen nog verwerkt kunnen worden in het Regioprofiel.

Hoogachtend

Ir. H. van Os
Voorzitter

Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland
T.a.v. stafbureau
Postbus 87
2160 AB Lisse

Samenwerkingsorgaan HOLLAND RIJNLAND	
Reg.nr.: 05/0061	Class.nr.: 07.23
OVB:	Kopie:
20 APR 2005	
Org.ond.: Staf/com	Bijl.:
Ambt.: Acc	AB / DB

Lisse, 19 april 2005

Ons kenmerk: PRT002
Betreft: Profiel van de regio

Geacht College,

Naar aanleiding van Uw maatschappelijke consultatie over het profiel van de regio hebben wij in eigen kring gesproken. Wij hebben ook de indrukken die wij meekregen tijdens de succesvolle, waarvoor onze complimenten, regiomanifestatie meegenomen.

Wij willen beginnen met U ten overvloede te wijzen op het grote belang van de sector toerisme en recreatie voor onze regio. Naar schatting, inclusief de recreatieve bestedingen, gaat er zeker 0,5 miljard € om. Gezien de veelzijdigheid van het aanbod in de regio spreken wij graag over Holland Rijnland als een gebied dat "Hollandser dan Holland" is. De kust, de bollen, de cultuur, het water en de polders maken de regio interessant voor bezoekers van buiten en voor de eigen inwoners die in hun vrije tijd graag in het eigen gebied verblijven. Wij hebben ook succes in de congressector.

Maar er is ook nog niet ontwikkelde potentie. Van oudsher zijn het voorjaar en de zomer voor onze sector van belang. Maar wij streven ernaar om het jaar rond gasten te verwelkomen. En dan zijn er nog wel wensen die uitstekend passen in het wenselijke profiel van de regio. Denk daarbij aan de verdere ontwikkeling van het recreatieve netwerk voor fietsers, wandelaars e.d. De creatie van recreatietransferia om het landelijk gebied goed te ontsluiten is wenselijk. De bereikbaarheid van de kust door bijvoorbeeld de RijnGouwewlijn en door de ander oost-westverbindingen, voor auto's maar zeker ook voor fietsers, behoren aandacht te krijgen.

Het profiel legt in zijn huidige vorm erg veel nadruk op de economie, op wonen en bereikbaarheid. Natuur, landschap en recreatiewaarden worden ons inziens ondergewaardeerd. Denk daarbij aan het cultuurhistorisch belangrijke landschap in de Duin- en Bollenstreek maar zeker ook aan de geografische, natuurlijke kracht van de Noordzee. De invloed van de ligging aan zee is op vele plaatsen zichtbaar. Cultuur historisch zijn wij het laatste deel van de oude Romeinse Limesgrens. Cultuur is van belang voor Leiden, een belangrijke oud-Hollandse stad met een rijke geschiedenis, waar naast de Universiteit ook Rembrandt deel vanuit maakt. Ook de ruïnes, buitenplaatsen en historische bollenschuren geven de regio een profiel.

U spreekt in Uw concept over 3 geografische deelgebieden. Wij kennen 5 thema's die zich maar gedeeltelijk door Uw indeling laten vangen. Misschien moet voor het profiel wel gekozen worden van een gebiedsindeling waarbij over de traditionele gemeentegrenzen wordt heen gekeken. Voor ons zijn van belang Kust, Bloemen en Bollen, Cultuur, Veenweiden en Meren, en Congressen.

In het Platform zijn vertegenwoordigd:
Recron, Koninklijk Horeca Nederland, Keukenhof, Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland, WLTO, VVV Holland Rijnland, het ZHBT, de Kamer van Koophandel voor Rijnland en de provincie Zuid-Holland

Secretariaat:
Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rijnland
Heereweg 339, Lisse
Postbus 2059, 2301 CB Leiden
Tel. (071) 525 05 00, fax (071) 525 06 50,
e-mail: kwiltenburg@leiden.kvk.nl

Dat U kiest voor de belangrijke groenblauwe onderlegger als leidend uitgangspunt voor ruimtelijke ontwikkelingen ondersteunen wij. Wel merken wij op dat het daarbij gaat om de kwaliteit van de omgeving. Niet zozeer om die kwaliteit te behouden maar ook om die te verbeteren. Daarin zullen we dus ook moeten investeren.

Terecht wordt accent gelegd op de aantrekkelijkheid van wonen in de regio. Met name daar waar het recreatieve voorzieningen betreft is een aantrekkelijk woonklimaat synoniem aan een aantrekkelijk toeristisch klimaat. Het verbaast ons dat bij de afspraak om de recreatieve en groenblauwe verbindingen tussen stad en landelijk gebied te verbeteren, met name gewezen wordt op de "randen van het groene hart". Ook de verbindingen in de Duin en Bollenstreek en naar de kust zijn essentieel en voor verbetering vatbaar.

Feitelijk moeten we streven naar een goed ontwikkeld recreatief netwerk met goede verbindingen voor bewoners, inclusief recreatietransferia en interessante stopplaatsen onderweg.

Wij begrijpen uit de stukken dat de regio is aangesloten bij de Zuidvleugel van de randstad, terwijl we feitelijk een soort tussengebied zijn, een buffer tussen de Noord- en Zuidvleugel. Ook toeristisch ervaren wij dat zo. Onze regio past zowel in het Amsterdam-plusconcept als in een Den Haag-plusconcept. Een al te nadrukkelijke oriëntatie op de zuid vleugel zou onrecht doen aan de ligging en dus de kansen (en bedreigingen) die de Noordvleugel ons biedt!

Toerisme en recreatie zijn van belang voor de werkgelegenheid. Vooral ook voor de onderkant van de samenleving. In een gebied met een sterke oriëntatie op de kennis economie is dat voor een evenwichtige opbouw van de werkgelegenheid van belang. De hele regio is voor ons wervingsgebied.

In het kader van de economie en de verheugende aanwijzing tot Greenport wijzen wij U op het unieke karakter van de Greenport Bollenstreek. Het bollencomplex en toerisme zijn hier in grote mate verweven.

Voor toerisme en recreatie zullen wij ons de komende jaren blijven concentreren op kust, cultuur, bloemen en congressen. Daarbij is het economisch van groot belang dat wij erin slagen om tot een betere jaarrond exploitatie komen.

In het kader van het (toeristische) vestigingsklimaat zijn dan de aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van landschap, recreatieve netwerk en het culturele aanbod noodzakelijke randvoorwaarden. Inspanningen van overheden op deze aspecten zijn onmisbaar.

Wij hopen dat onze bijdrage U inspireert om toeristische en recreatieve aspecten van de regio in het regioprofiel te accentueren.

Wij wensen U succes met dit initiatief.

Met vriendelijke groet,

PLATFORM TOERISME EN RECREATIE HOLLAND RIJNLAND

F.L.J.M. Jansen
Voorzitter